Тошкент оқшоми

Ижтимоий-сиёсий шаҳар рўзномаси

Рўзнома 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 58 (8.001) ◆ 1992 йил ◆ 25 март, чоршанба ◆ Нархи 1 сўм

Тошкент шаҳар ҳокимлигида

ТОШКЕНТ—ТЮМЕНЬ: ЎЗАРО МАНФААТЛИ АМАЛИЙ ҲАМКОРЛИК

Тошкент шаҳри билан Тюмень вилояти ўртасида ҳам хом ашё ресурслари ва тайёр маҳсулот, турли кенг истеъмол моллари айирбошлаш юзасидан ўзаро манфаатли ҳамкорлик қилиш тўғрисида шартнома имзоланди.

Бу шартномага мувофиқ Тошкентда Тюмень вилоятининг, Тюменда эса Тошкент шаҳрининг ваколатхоналари очилади. Томонлар имзоланган шартномага биноан ходимлар учун идора ажратиш, уни таъмирлаш ва жиҳозлаш, алоқа воситалари ҳамда бошқа идора асбоб-ускуналари билан таъминлаш, банкда ҳисоб варақаси очиш, муҳрлар ва ҳужжатлар тайёрлаш, автотранспорт ажратиш, хизмат сафарига келганларга меҳмонхоналардан жой бериш, юборилаётган маҳсулотлар учун лицензиялар олиш масалаларини ҳал этишда кўмаклашиш мажбуриятини олдилар.

Айирбошлаш бўйича ҳисоб-китоблар томонларнинг келишувига мувофиқ ўзаро манфаатли асосда амалга оширилади.

Тошкент шаҳар Ҳокими А. И. Фозилбеков «Тошкент шаҳри билан Тюмень вилояти ўртасида амалий ҳамкорлик шартномаси тўғрисида»ги қарорга имзо чекди. Унда ҳокимлик мажмуаси, шаҳар хизматлари раҳбарларига Тюмень вилоятининг Тошкентдаги ваколатхонасини очиш, унинг ишлаб чиқариш базаларини жойлаштириш билан боғлиқ масалаларни, жўнатилаётган маҳсулотга лицензия олишни ҳал этишда кўмаклашиш топширилган. Тошкент шаҳар моддий-техника таъминоти бошқармасига Тюмень вилояти ваколатхонаси билан шаҳар хўжалиги эҳтиёжлари учун материаллар, машина-ускуналар ва жиҳозлар етказиб бериш юзасидан шартномалар тузиш топширилди.

Ўрта Осиё электр аппаратлари илмий ишлаб чиқариш бирлашмасининг 1-цехида кўп йилдан бери меҳнат қилаётган ва иш кўзини биладиган ишчи-хизматчилар ишлашади. Улардан бири Заҳро Йўлдошевадир. У асосан йиғувчилик вазифасини бажаради. Шунинг билан бирга ёшларга ҳам доимо ўрнак.

СУРАТДА: йиғувчи Заҳро Йўлдошева.

Андрей Пишенко сурати.

Рўзнома саҳифаларида учрашув

ҲОКИМЛИК МАЖМУАСИ РАҲБАРИ БИЛАН МУЛОҚОТ

Капитал қурилиш, меъморсозлик ва шаҳар қурилиши, ободонлаштириш, уй-жойларни ҳисобга олиш ва тақсимлаш, шахсий иморатлар — ҳокимлик қурилиш-инвестиция мажмуасига кирувчи соҳалардир. Мажмуа раҳбари, Тошкент шаҳар Ҳокимининг ўринбосари **Бурхон Қосимович АЛИЕВ** «Оқшом» муштарийларини рўзнома саҳифаларидаги навбатдаги мулоқотга таклиф этади.

Қурилиш-инвестиция мажмуаси ишига тааллуқли саволларингизни, шунингдек, янада муҳими — унинг фаолиятини яхшилаш юзасидан таклифларингиз, мулоҳазаларингиз, тавсияларингизни муҳарририятнинг 33-29-70 ва 32-53-79 телефонлари орқали 31 мартгача беришингиз мумкин. Хатларингизни эса 31 мартгача қуйидаги манзилгоҳга юборишингизни сўраймиз: 700000, Тошкент, ГСП, Ленинград кўчаси, 32, «Тошкент оқшоми» рўзномаси муҳарририяти, «Ҳокимлик мажмуаси раҳбари билан мулоқот».

Савол ва таклифларингизни кутамиз.

СУРИЯЛИК МЕҲМОНЛАР ЎЗБЕКИСТОНДА

Ўзбекистон Президенти И. А. Каримов республикамизга ташриф буюрган Сурия Араб Республикаси ташқи ишлар вазири Фаруқ Ал Шараа бошчилигидаги Сурия ҳукумат делегациясини 24 март куни қабул қилди.

И. А. Каримов билан Фаруқ Ал Шараа ўртасида дўстона ва самимий суҳбат бўлиб ўтди. Суҳбат чоғида Республика Президенти меҳмонларга Ўзбекистон ва унинг табиий бойликлари, ана шу бойликлардан мустақиллик йўлида самарали фойдаланишга ҳаракат қилинаётганлиги, ўлканинг иқтисодиёти ва маданияти, унда яшаётган халқлар ўртасида қарор топган ўзаро аҳиллик ва дўстлик ҳақида сўзлаб берди.

Суҳбатда Сурия билан Ўзбекистон ўртасида бевосита иқтисодий ва маданий алоқаларни йўлга қўйиш ва ривожлантиришга эътибор қаратилди. Сурия ҳукумати делегациясининг Ўзбекистонга ташрифи, — деди Президент, — икки мамлакат ўртасида ана шундай ўзаро манфаатли алоқаларни қарор топтиришда муҳим қадам бўлади.

Ўзбекистон Президенти Суриянинг халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш йўлида олиб бораётган сиёсатига юқори баҳо берди. У Сурия халқига ўзининг эзгу тилакларини етказишни делегация аъзоларидан илтимос қилди.

Фаруқ Ал Шараа Ўзбекистон диёрида илиқ ва дўстона кутиб олинганликлари ҳамда самимий ва фойдали суҳбат учун Президент И. А. Каримовга делегация аъзолари номидан самимий миннатдорчилик изҳор этди. У Сурия давлати Ўзбекистоннинг мустақиллигини биринчилардан бўлиб тан олганлигини, иккала мамлакат ўртасида барча соҳаларда ўрнатиладиган алоқаларни ривожлантириш катта аҳамиятга эга эканлигини таъкидлади. Фаруқ Ал Шараа Сурия Араб Республикасининг Президенти Ҳафиз Асад номидан Президент И. А. Каримовни Сурияга таклиф этди.

* * *

Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Р. Р. Ражабов 24 март куни Сурия Араб Республикасининг ташқи ишлар вазири Фаруқ ал Шараа бошлиқ Сурия ҳукумат делегацияси аъзоларини қабул қилди.

Бўлиб ўтган суҳбат чоғида меҳмонлар мустақилликка эришган Ўзбекистонда иқтисодий, сиёсий, маданий ва бошқа соҳаларда рўй берган муҳим ўзгаришлар билан таништирилди.

* * *

Шу куни Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлигида Сурия Араб Республикаси билан Ўзбекистон Республикаси ўртасида дипломатик муносабатлар ўрнатиш тўғрисида битим имзоланди.

Ушбу битимда икки мамлакат ўртасида қўллаб-қувватлаш руҳи асосида муваффақиятли ҳамкорлик қилиш учун зарур замин яратишни назарда тутиш, Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг низоми ва принципларига амал қилиш, қонун устунлигини, суверенитет ва мустақилликни, бир-бирларининг ички ишларига аралашмаслик, ҳуқуқ соҳасида ҳамкорликни ва инсон ҳуқуқларини ҳурмат қилиш, ўзаро сиёсий, иқтисодий, савдо, маданий ва бошқа соҳалардаги ҳамкорликни янада ривожлантириш, дипломатик алоқалар тўғрисидаги 1961 йил Вена конвенциясига мувофиқ элчихоналар даражасида дипломатик алоқалар ўрнатиш кўзда тутилган.

Битимни Сурия Араб Республикаси номидан ташқи ишлар вазири Фаруқ ал Шараа, Ўзбекистон Республикаси номидан ташқи ишлар вазирининг биринчи ўринбосари Фотиҳ Тешабоев имзоладилар.

Суриялик меҳмонлар Тошкентнинг ноёб меъморчилик обидаларини томоша қилдилар.

Сурия Араб Республикасининг ташқи ишлар вазири Фаруқ ал Шараа бошлиқ Сурия ҳукумат делегацияси аъзолари 24 март куни кечқурун Туркманистон пойтахти Ашхободга учиб кетдилар.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҲУДУДИДА ЖОЙЛАШГАН ЧЕГАРА ҚЎШИНЛАРИНИНГ БЎЛИНМАЛАРИ ТЎҒРИСИДА

«Ўзбекистон Республикаси Давлат мустақиллигининг асослари тўғрисида» 1991 йил 31 августдаги Қонунга, Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг «Ўзбекистон Республикаси ҳудудида жойлашган ҳарбий қисмлар ва ҳарбий ўқув юртлари тўғрисида» 1992 йил 14 январдаги қарорига ҳамда Мустақил давлатлар ҳамдўстлиги давлат бошлиқлари кенгашининг 1992 йил 20 март куни Киев шаҳрида чегара қўшинлари хусусида тузилган битимларига мувофиқ Ўзбекистон Республикасининг Давлат чегараси қўриқланишини таъминлаш мақсадида:

1. Ўзбекистон Республикасининг Миллий хавфсизлик хизмати ҳузурида чегара қўшинлари бошқармаси ташкил қилинсин ва Чегара қўшинлари бошқармасининг бошлиғи — Ўзбекистон Республикаси МХХ Раисининг ўринбосари лавозими жорий этилсин.

2. Ўзбекистон Республикасининг ҳудудида жойлашган Ўрта Осиё чегара округи чегара қўшинларининг қисмлари ва бўлинмалари Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати ҳузуридаги Чегара қўшинлари бошқармасининг тасарруфига ўтказилсин.

3. Ўзбекистон Республикасининг Миллий хавфсизлик хизмати (ўртоқ Ғ. А. Алиев) бутун шахсий таркиби, қурол-яроғлари, моддий-техникавий мулки ҳамда бошқа мулклари билан чегара қўшинларининг қисмлари ва бўлинмаларини қабул қилиб олсин.

Бир ой муддат ичида Ўзбекистон Республикаси чегара қўшинларининг низоми, штат тузилмаси ва уларнинг сони белгиланган тартибда ишлаб чиқилиб тасдиқлансин.

Белгилаб қўйилсинки, Ўзбекистон Республикаси чегара қўшинларининг ва Мустақил давлатлар ҳамдўстлигида қатнашувчи давлатларнинг чегара қўшинлари фаолиятини мувофиқлаштириш ва оператив равишда режалаштиришни чегара қўшинларининг бирлашган қўмондонлиги амалга оширади.

4. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги (ўртоқ Боқибоев), Ўзбекистон Республикаси Тараққиёт истиқболини белгилаш комитети, Ўзбекистон Шартномалар ва савдо давлат акционерлик уюшмаси, Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати (ўртоқ Алиев) ўн кун муддат ичида мазкур масалани кўриб чиқиб, Ўзбекистон Республикаси чегара қўшинларини молиявий ва моддий-техникавий жиҳатдан таъминлаш тартиби тўғрисида республика ҳукуматига таклиф киритсинлар.

5. Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик хизмати (ўртоқ Алиев), Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги (ўртоқ Маликов) манфаатдор ташкилотлар билан биргаликда бир ой муддат ичида Ўзбекистон Республикаси Давлат чегараси тўғрисидаги қонун лойиҳасини ишлаб чиқиб, белгиланган тартибда Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг муҳокамасига тақдим этсинлар.

6. Ўзбекистон Республикаси ҳуқуқий тасарруфига ўтадиган чегара қўшинларининг қўмондонлар таркиби Ўзбекистон Республикаси барча ҳарбий хизматчилар ҳамда уларнинг оила аъзолари ижтимоий ва ҳуқуқий жиҳатдан ҳимоя қилинишини кафолатланишини назарда тутиб, шахсий таркибнинг ўз зиммасига юкланган вазифаларни изчил бажаришини таъминласин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1992 йил 24 март.

«Давлат тасарруфида бўлмаган ва ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари вазифаларини бажарадиган тузилмаларнинг фаолиятини тақиқлаш ҳамда якка курашнинг жанговар ва Шарқ усулларини ўргатадиган спорт клублари (секциялари) ишини тартибга солиш тўғрисида» Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасининг қарорига доир

17 март куни республика ҳукуматида жамоат хавфсизлигини таъминлаш, фуқароларнинг ор-номуси, қадр-қиммати ва қонуний манфаатларини ҳуқуққа зид тажовузлардан ҳимоя қилиш масалалари кўриб чиқилди.

Шу нарса таъкидлаб ўтилдики, «Ўзбекистон Республикасида жамоат бирлашмалари ҳақида», «Ўзбекистон Республикасида корхоналар тўғрисида», «Ўзбекистон Республикасида кооперация ҳақида» қабул қилинган қонунлар фуқароларнинг ижтимоий, иқтисодий ва маънавий эҳтиёжларини таъминлаш учун замин яратди. Бу қонунлар фуқароларнинг фаровонлигини оширишга ҳамда уларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилишга қаратилган.

Бироқ ана шу қонунларнинг мақсад ва вазифаларига мос келадиган корхоналар, кооперативлар пайдо бўлиши билан бир қаторда давлат тасарруфида бўлмаган турли хусусий қидирув ва бошқа тузилмалар ташкил этилмоқда. Улар бажарадиган вазифалар қонунларда фақат ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларининг ваколатига киритилган. Фуқароларнинг суҳбатларини махфий эшитадиган ва ёзиб оладиган қурилмаларни ишлаб чиқарувчи кичик корхоналарни ташкил этишга уриниш ҳоллари учраб турибди.

Якка курашнинг жанговар ва Шарқ турлари усулларини ўргатадиган кўпдан-кўп клублар (секциялар) кенг ривожланди. Уларнинг таркибига ўзларининг жиноий фаолиятини ниқоблаш учун ана шундай клублардан фойдаланаётган турли жиноятчи унсурлар суқилиб кирмоқда.

Давлат тасарруфида бўлмаган ва ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларининг вазифаларини бажарадиган ана шу тузилмалар фаолиятининг пайини қирқиш ҳамда якка курашнинг жанговар ва шарқ турлари усулларини ўргатадиган спорт клублари (секциялари) ишини тартибга солиш, жамоат хавфсизлигини, фуқароларнинг ҳуқуқлари ва манфаатларини таъминлаш мақсадида тегишли давлат органларига бир ой муддат ичида қонунга хилоф равишда иш олиб бораётган ана шундай тузилмаларни рўйхатга олиш ва уларнинг фаолиятини тақиқлаш вазифаси топширилди.

Бугунги кун нафаси

ЖУМҲУРИЯТИМИЗДА

⊙ Умумжаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти, Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Болалар жамғармаси — ЮНИСЕФ, Қизил Хоч ва бошқа халқаро ташкилотларнинг 30 нафар тиббиёт мутахассислари уч кун давомида Ўзбекистон Республикасида соғлиқни сақлашнинг аҳволи билан танишдилар. Улар Ўзбекистон Бош вазирининг ўринбосари Эркин Самандаров томонидан қабул қилинди.

⊙ АҚШ Вашингтон штатининг жаҳонда машҳур «Гудвил Трейдинг Интернешнл, ЛТД» савдо-инвестиция корпорацияси Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигида биринчи бўлиб ўз ваколатхонасини Тошкентда очди. Бу корпорация жаҳондаги кўпгина фирмалар билан қурилиш, савдо корхоналари ташкил этиш, халқаро меҳмонхона тижорати, самолётларда юк ташиш, заргарлик буюмлари ва кўпгина бошқа моллар ишлаб чиқаришга ихтисослашган.

⊙ Республика олимлари 20 жилдлик «Ўзбеклар» нашрини тайёрлашга киришмоқдалар. Бу илмий иш Тошкент Давлат дорилфунуни, Ўзбекистон Фанлар академияси олимлари ҳамда Мовароуннаҳр мусулмонлари диний бошқармаси мутахассислари томонидан амалга оширилади.

ҲАМДЎСТЛИКДА

⊙ Уральск шаҳрида Россия билан Қозоғистон ҳукумат делегацияларининг учрашуви бўлиб ўтди. Унда ишлаб чиқариш алоқаларини тиклаш, солиқ ва нарх-наво сиёсатини, транспорт ишини мувофиқлаштириш, қисқа муддатда ички қарзларни аниқлаш ва бошқа масалалар хусусида келишиб олинди.

⊙ Кеча Москва вақти билан соат 2 дан 37 дақиқа ўтганда Ленинград атом электр станциясида авария содир бўлди. Мутахассисларнинг фикрича, бунинг натижасида ҳавога чиқиб кетган радиоактив йод ва инерт газларининг миқдори меъёрдагидан кўп эмас.

⊙ Россия Федерацияси 40 минг учувчисининг бугунга мўлжалланган иш ташлаши улар билан ҳукумат ўртасида ниҳоят битимга келишилганлиги туфайли ўтказилмайдиган бўлди.

⊙ 27 мартда Красноярск шаҳрида барча даражадаги халқ депутатларининг Умумсибирь съездини ўтказиш мўлжалланяпти. Унда Томск вилоятининг бир гуруҳ халқ депутатлари Россиядан ажралиш ва Сибирь давлати тузиш ғоясини кўтариб чиқиш ниятидадир.

ХОРИЖДА

⊙ 24 мартда Финляндия пойтахти Хельсинкида Европада Хавфсизлик ва ҳамкорлик бўйича кенгаш қатнашчилари бўлган давлатлар вакилларининг тўртинчи учрашуви очилди. Унда Хорватия, Словения ва Грузия бу кенгашга аъзо қилиб қабул қилиндилар. Шундай қилиб ҳозирги пайтда кенгашга 51 давлат аъзо бўлди.

⊙ Америка Қўшма Штатлари маъмуриятининг вакили М. Фитцуотер АҚШ Грузия билан дипломатик муносабатлар ўрнатишга қарор қилганлигини маълум қилди. Грузияни Европа давлатлари ҳам тан ола бошладилар.

⊙ Халқаро валюта фонди сўмни барқарорлаштириш жамғармасига 10 миллиард доллар ўтказиш ниятида. Бунга Америка Қўшма Штатлари бир ярим миллиард доллар билан ҳисса қўшишга ваъда берди.

Бугунги кун нафаси

ҲАЁТ собит экан, инсон учун моддий бойлик жуда зарур. Ноз-неъматлар ва мол-мулк билан одам яшайди ва яшнайди, шунинг учун ҳам меҳнат қилинади, унинг мевасидан баҳраманд бўлишга интилинади. Инсон ақлий ва жисмоний меҳнати билан инъом этилган бойликдан ўзини ва бошқаларни баҳраманд этади. Ҳалол орттирилган бойлик инсон ҳаётини безаб, гўзаллаштиради, у ҳаммага ярашади ва ҳаммани яшнатади.

Бойлик инсон эҳтиёжи учун сув билан ҳаводек зарур. Бойлик — бу Бахт! Ҳаётда кимники оиласи тинч-хотиржам, тўқ-фаровон ва шодон яшаса, меҳнат ҳалоли билан орттирган бойлиги ва ҳиммат-саховати бўлса, бундай одам ўзини бахтиёр дейиши керак. Ҳалол бойликдан турмуш ҳам чиройли бўлади. Одам ақл билан хотиржам яшайди, қинғир йўлга кирмаса, пешона тери билан топган бойлигидан юраги ўйнаб, оёғи қалтирамайди.

Тоза чашмалар покиза масканларда пайдо бўлганидек, ҳалол мол-мулку ризқу рўз саъй-ҳаракат, меҳнат, эзгу машаққат билан топилади. Лекин афсус-надоматлар бўлсинки, бу дунёда яйраб-яшнаш ўрнига ҳаю-ҳавасга муккадан кетиб, ҳаётнинг роҳатини кўриш ўрнига азобини чекишга маҳкум бўлиб қоламиз. Бир аллома айтганидек, «ҳаёт роҳат ўрнига чарчашга айланади».

Инсон руҳиятида шундай бир иллат борки, нимагаки ҳирс-ҳавас қўйса тобора гувиллаётган алангадек авж олиб гирдоб каби ўз домига тортиб кетади. Гирдоб кучидан айрилиб чиқиш жуда қийин бўлади. Одам боласи мол-дунё тўплаб бойишга ҳаддан ташқари қизиқдими, тамом — уни бу йўлдан ҳеч нарса қайтаролмайди, маккор кўзиочлик хушини олиб, жаҳаннам сари бораётганини сезишга бутун вужудини сеҳр-жодулаб ташлайди. Очиқ гап, одамлар орасида иложи борича кўпроқ бойлик тўплайдиган, шу оғир дард йўлида турли пасткашликлардан ҳам қайтмайдиган муттаҳамлар бор. Мол-дунёга ўчлик эса инсондаги энг яхши фазилатлари — инсоф-диёнатни, покликни, ҳалолликни, иймон-эътиқодни йўқотади.

Тарих ҳам шу каби қабоҳатлардан хабар беради. Буюк аллома Абу Райҳон Беруний аниқ маълумотга асосланиб ёзадики, Халифа ал-Муътазнинг онаси Қабиҳа жуда кўп қимматбаҳо гавҳарларни йиққан, лекин бу аёл шунчалар қабиҳ бўлганки, улардан дин ва дунё ишлари у ёқда турсин, ҳатто ўғли Ал Муътазни ўлимдан қутқариб қолишда ҳам фойдаланмаган. Буни қарангки, ночор қолган ўғли Ал-Муътазнинг ўзи онасига ёлвориб, йиғиб қўйган гавҳарларингиздан бериб туринг, деганида ҳам, у, йиғиб қўйган молим йўқ, деб жавоб беришдан тоймаган. Ўғли ўлдирилгач, Солиҳ ибн Васиф ўша она Қабиҳанинг уч қути жуда бебаҳо дуру-гавҳарларини, яна бир неча милён динорлик бойликларини тортиб олган.

«Қабиҳа буларнинг ҳаммасини нодонлиги ва очкўзлиги натижасида йиғди, — деб ёзади Абу Райҳон Беруний афсус билан, — ўғлини ҳалок этди, халифаликка путур етказди. Бу савдода унинг ютган нарсаси фақат шарманда бўлиши бўлди, холос. Сўнгра бор-будидан ажраб, кийим-кечаксиз, шармандаларча ўғлини қарғаб Ҳажга чиқди».

Бобокалонларимиз қадимда айтган «Ҳирсу-ал маҳрум» нақли ҳаётда ўз исботини топган, одам нимагаки қаттиқ ҳирс қўйса, ўша нарсадан маҳрум бўлади, шу жумладан бойликка ҳам ҳирс қўйиб ҳавойи нафсга берилиш кулфату андуҳ келтиради. Машҳур файласуф шоир Умар Хайём ёзган эканлар:

Мол-дунё ҳасрати қиймасин афгор,
Мангу яшар киши қани, қайда бор!

Биринчи саҳифадан сўз

БОЙ БЎЛАЙ ДЕБ ИЙМОНИНГДАН АЙРИЛМА

Дарҳақиқат, умрга етарли, эҳтиёжга яраша бойликдан ортиғини йиғиш, айниқса ҳаром-хариш билан орттирилган мол-мулк одам зотини кибру-ҳавога, манманликка, имон-эътиқодсизликка дучор этиб, заволга олиб боради.

Ортиқча бойлик имон-эътиқодни йўқотиб ўзига сажда эттиришдан ташқари, инсоннинг бутун ҳузур-ҳаловатини йўқотади, охири телба қилади. Вафо қилмайдиган бойликни сезган одил одамлар, у ҳар қанча ширин бўлса ҳам сақлашдан кечиб, халқ учун инъом этганлар.

Тарихнинг гувоҳлик беришича, Халифа Умарга аскарбошилари икки қути тўла дуру-гавҳарни келтириб берганларида, хазинага қўя туринглар, мен ўйлаб кўрай, деган. Шу кеча Умар бу бойликни ўйлайвериб ухламай чиққан ва эртаси куни аскарбошини чақириб бундай деган:

— Бу гавҳарлар менгаям эмас, сенгаям эмас. Ма, худо хайрингни берсин, шу иккала қутингни олгин-да ўша дастлаб олган жойингга элт, у ерда буларни пулга айлантириб, аскарларингга маош қилиб бер.

Худди мана шу Халифа Умарнинг ўғли Абдуллоҳ минг дирҳамга бир қимматбаҳо тошни сотиб олганини эшитиб қолиб, ўғлига хат ёзибди:

«Менга етиб келган хабарга қараганда, бир узук олибсан. Сенга насиҳатим шу, дарҳол ўшани сотиб, унинг қийматига мингта очнинг қорнини тўйғаз. Ўзингга бўлса кумушдан узук қилдир, унинг кўзи ҳам ўзидан бўлсин».

Абдуллоҳ отаси айтгандай қилибди.

Ҳаётда ҳар бир нарсада меъёрдан ошмай иш тутиш керакки, бу инсоний фазилатнинг гултожи ҳисобланади. Баъзилар: «Э,ҳаётга бир марта келасан, е, ич, ўйна, кул, пул тўпла, бойлик орттир! Барибир ўлиб кетасан, яшаб қол!» мазмунида ҳаёт кечирадилар. Тўғри, ҳаётга бир марта келадиган инсон яйраб яшаши, фаровон турмуш кечириши, бахтли бўлиши, бой бўлиши керак. Бой бўлишни ҳеч ким тўсмайди. Бир-биримизга яхши ният билан бахт-саодат, иқбол, рўзғоримизга барака, оиламизга фаровонлик тилаганимизда, «бой бўлинг» деган мазмун ётади. Кексаларнинг «Тупроқ олсанг — олтин бўлсин» деган ширин дуолари ҳам бой бўлишни назарда тутади.

Одамлар бой бўлиши учун диёр ҳам бой бўлиши керак. Ҳар ким бой бўлсин, лекин она диёрига, халқига қайишадиган, бор куч-билимини кўпчилик фаровонлигига бағишлайдиган бўлсин.

Бинобарин, саховатли одамларнинг салоҳияти ҳам ажойиб бўлади. Қалби катта, ақли зукко, ҳиммати баланд бундай одамларни эл-юрт унутмайди. Шундай азиз инсонлардан бири Ўзбекистоннинг машҳур гинекологи, тиббиёт фанлари доктори, раҳматли Санобар опа Исмоилова эдилар, халқ бахтини, сиҳат-саломатлигини, тинчини ўйлардилар. Оила ва фарзандларини моддий таъминлаш билан бирга ойлик маошларидан, нафақаларидан ва ёзган китобларининг пулларидан йиғиб Тинчлик жамғармасига, етим болалар ҳисобига минг-минг сўмлаб пул ўтказардилар. Уттиз минг сўм пулни ана шундай олийҳимматлик билан топширган Санобар опа Исмоилова бундан бирор манфаат, бирор таъма, бирор шон-шуҳрат кўзламаган эдилар. Файласуф шоир Мақсуд Шайхзода умр бўйи «дом»нинг 4-қаватида яшаб, баргироғ ёки ҳовли сотиб олишга қудратлари етса ҳам бор маблағларини бечораҳол шоиру қаламкашларга, етим-есирларга улашиб одамлар қалбида ўзларининг нурли ҳайкалларини ўрнатиб оламдан ўтдилар.

Яна бир гап: ўзи еб турган бир бурда нонни оч одамга инъом этиш халқимизнинг ҳиммати бўлиб, бу фазилат унинг қонида бор. Бойлигини остига босиб ётган баъзи худбинларни, фақат ўзим бойисам бўлди, деб халқни шилаётган олғир-ўғриларни, ҳаромтомоқ порахўрларни ҳисобга олмаганда, халқимиз сахий, ҳимматли, олижаноб халқ!

Ҳаёт қонуни шундайки, Одам зоти ақлли бўлмагунча, маънавий етук ва руҳан пок бўлмагунча у камолга етмайди, ҳар қанча бойлиги, катта мавқеи, улуғвор мансаби ҳам унинг фазилатларини безай олмайди, паст-баландни яхши тушунмайди. Кексаларнинг қимматли ўгит-насиҳати бор: «Эй инсон! Эл-юрт аҳвол-руҳиятидан доим хабардор бўлинг, ҳамманинг қаторида юринг: ҳовлиқиб олдинга ўтиб ҳам кетманг, ялқовланиб кетинда ҳам қолманг. Ўзингизни кўпчиликдан алоҳида ажратадиган тарзда ҳашаматли кийинманг, виқорли кўринай деб киборли бўлманг».

Мана шу сўзларни дилга жо этиб, бир чуқур мулоҳаза қилинг. Минглаб ҳокисор, мискин одамлар қора қозонини қайнатиш учун чумолидек ғимирлаб, тиним билмай тер тўкиб зир югуришаётганини кўз ўнгингизга келтиринг. Қуруқ нон еб, бир пиёла шакарсиз чой ичиб уйқуга ётаётган ночорларнинг дили шикасталигини ўйланг. Дармони қуриган касал боласига бир шингил узум, бир дона олма едиришга пули етмаётган жабрдийда ота-онанинг ўксиб оҳ чекишини ҳис этинг. Арзимаган маош оладиган отанинг болаларига кийим-кечакни қаердан топиб беришини изтироб билан ўйлаётганини сиз ҳам мулоҳаза қилиб кўринг. Урушларда ногирон бўлганлар, ҳаётда ёлғиз қолганлар фарзанди узоқ жойда хизматда-ю, бетоб ёки ўлган — унга бориш керак, ота-онада пул ҳам, имкон ҳам йўқ, учишга қанот ҳам йўқ. Мана шу алам-изтиробларни ўйлаганда, ҳар қандай тош юрак ҳам симоб бўлиб оқади.

Тўлқин РАСУЛЕВ.

* Меҳнат жамоаларида

ҚЎЛИ ГУЛ АЁЛЛАР

«ШАРҚ гули» бадиий буюмлар ишлаб чиқариш бирлашмаси жамоаси томонидан тайёрланаётган маҳсулотларга бўлган талаб йил сайин ортиб бормоқда. Шуни ҳисобга олган корхона меҳнат аҳли буюмлар турини кўпайтириш ва уларнинг сифатини яхшилаш йўлида тинимсиз изланишлар олиб бормоқда. Бугунги кунда бу ерда 400 турдан ортиқ маҳсулот ишлаб чиқарилаётгани ва уларнинг 42 фоизи янгиланган буюмлар эканлиги ҳам фикримизнинг далилидир.

Ҳозирда корхона цехларини 4 мингга яқин ҳунарманд аёллар тўлдириб туришибди. Уларнинг самарали меҳнатлари билан йиллик ва ойлик режалар мунтазам ортиғи билан уддаланмоқда. Агар ўтган икки ойлик якунларига назар ташлайдиган бўлсак, бунга янада кўпроқ ишонч ҳосил қиламиз. Жамоа режадаги 25 миллион 958 минг ўрнига 29 миллион 521 минг сўмлик маҳсулот тайёрлашга эришди. Бу режа 113,7 фоизга уддаланди демакдир.

— Очиғи бозор иқтисодиёти мушкулликлари корхонамизни ҳам четлаб ўтмаяпти. Маҳсулот танқислиги бизда ҳам муаммо бўлиб турибди. Лекин тадбиркорлик билан иш кўрилиши натижасида бу ночорликдан қутилиш йўллари қидириб топилмоқда, — дейди корхона директори Раъно Отажонова. — Асосий маҳсулотни Болтиқбўйи республикалари ҳамда Тожикистоннинг Ленинобод шаҳридан оламиз. Бу шартномачиларимиздан хафа эмасмиз. Улар белгиланган миқдордаги хом ашёни етказиб бериб туришибди. Аммо ўз республикамиздаги таъминотчиларимиз ҳақида бу сўзни айтолмаймиз. Масалан, Бухоро ва Самарқанддаги шартномачиларимиз биргина ўтган йилнинг ўзида 4 миллион метрга яқин хом ашёни етказиб беришолмади.

Бирлашмада хорижий мамлакатлар билан ҳамкорлик қилиш ва қўшма корхоналар тузиш хусусида ҳам самарали ишлар қилинмоқда. Меҳнат аҳли Хитой ва Покистон билан ўзаро иқтисодий алоқаларни мустаҳкамлашмоқда. Яқинда бу мамлакатлардаги турдош корхоналарнинг вакиллари бирлашмада бўлиб тошкентлик ҳамдўстлари билан қўшма корхона тузишга тайёр эканликларини билдириб кетишди. Шунга кўра яқин ойлар ичида бирлашманинг бир нечта ишчи ва хизматчиларининг ҳам бу мамлакатларга ташрифи режалаштирилган.

Айниқса корхонанинг кўргазмалар хонаси чет эллик меҳмонларда катта таассурот қолдирди. Чиндан ҳам бу ерга кирган киши ўзини гўё бирор бир бадиий музейда юргандек ҳис этади. Хонада бутун бир тарих мужассам топган. Деворларга осиб қўйилган буюмлар орасида корхона ишга тушган дастлабки йиллардаги нусхалардан тортиб бугунги куннинг ноёб маҳсулотларигача ўрин олган. Ранг-баранг жилоларда товланиб турган палак, гулкўрпа, чойшаб, зардевор, кирпечларга қараб кўзингиз қамашади.

Каштачилик цехи корхонанинг энг йирик ишлаб чиқаришларидан ҳисобланади. Бу ерда 1020 киши меҳнат қилади. Батамом таъмирдан чиқарилган цехдаги барча тикув дастгоҳлари ҳам янгиланган. Уларни бошқараётган аёллар сўзаналарга жило беришдек нозик ишларни ҳам техника ёрдамида унча қийналмай бажаришади.

Цехга Малика Зоҳидова бошчилик қилади.

—Очиғини айтсам, бизда режани бажармайдиганлар деярли топилмайди, — дейди у. — Чунки тўла қувват билан ишлаш учун барча имкониятлар яратиб берилган. Дастгоҳлар янги, серунум. Ҳамма гап фақат уни қандай бошқаришда қолган.

Яратилган шароитлардан ҳам нолимаймиз. Намунали жиҳозланган дам олиш хоналари ҳамма цех ишчиларига хизмат кўрсатмоқда. Ошхона, дўкон, сартарошхона, новвойхона, қўйингчи аёлларимизга барча маиший хизматлардан тортиб, кундалик рўзғор учун зарур бўлган маҳсулотларни харид қилишгача қулай шароитлар муҳайё қилинган.

Цехнинг ўз машъаллари бор. Гулчеҳра Исломова, Инобат Маҳмудова, Раъно Худойбердиева, Муқаддам Нуриддиновалар шулар жумласидандир. Жамоада ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларнинг тури ҳозирда 80 хилдан ошиб кетди. Улар орасида кўрпа, ёстиқ жилдлари, оқ чойшаб, аёллар учун халатлар, ёшларга мўлжалланган турли нусҳадаги костюмларга талаб катта бўлмоқда.

— Яқиндан бошлаб яна уч турдаги янги маҳсулот ишлаб чиқаришни йўлга қўйдик, — дейди цех бошлиғи.

Попоп цехига кекса ишчи Назира Парпибоева бошчилик қилади. Мингга яқин хотин-қизни бирлаштирган бу жамоада ноёб маҳсулотлар чойшаб, сўзана, палак, кирпеч, зардевор кабилар тайёрланади. Эътиборли томони шундаки, цехда ишчи сулолаларини кўплаб учратасиз. Масалан, Саодат Тоҳирова, Туроб Муҳаммаджонов, Зарифа Саидова, Зуҳра Иброҳимова, Раъно Набихўжаеваларнинг оила аъзолари узоқ йиллардан бери шу ерда ишлашади.

— Ишчиларимизнинг моддий шароитини яхшилашга ҳам алоҳида эътибор беряпмиз, — дейди охирида бизга Раъно Отажонова. — Янги йилдан бошлаб ҳар бир ишчига 100 сўмдан тушлик пули тарқатяпмиз. Уларнинг ойлик маошини ҳам ўртача 1 минг ва 1 минг 100 сўмга чиқардик.

Мақсуд ОРИПОВ.

* Шаҳар транспорти муаммолари

ЎТТИЗ ТИЙИН ЖАНЖАЛИ

ТРАМВАЙНИНГ «Олой бозори» бекатида тумонат одам. Кечки пайт бўлгани учун йўловчилар сони дақиқа сайин ортиб бормоқда. Узоқдан «25» кўриниши билан Юнусободга борувчилар унга чиқишга шайланишди. Ур-йиқит, бақириқ-чақириқ билан аранг салонга чиқиб олишди. Ҳайдовчининг ҳорғин овози эшитилди.

— Ҳурматли фуқаролар, чипта олишни унутманглар.

Бу сўз такрор-такрор янграса ҳам гўё унга ҳеч ким эътибор бермаётгандек эди. Бу ҳолатни кузатиб турган кишида беихтиёр: «Наҳот, бекатларда трамвайга чиқиб-тушаётганларнинг ҳаммасида ойлик чипта бўлса», деган фикр пайдо бўлиши табиий эди.

Ҳайдовчи ҳам анча қайсар экан.

— Ҳеч ким чиптага узатмаяпти. Энди орқа эшикни очмайман. Фақат олдиндан тушасизлар, — деб туриб олди. Шундан кейин баъзилар қимирлаб қолишди. Чипталарини чакичлашга тушишди. Бир хиллар эса тангаларини жамлай бошлашди.

«Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмаси» бекатида орқа томондан йўғон овоз эшитилди.

— Ўрта эшикни очиб юбор!

Унга болали хотиннинг овози қўшилди.

— Боя огоҳлантирганман. Олдинга ўтиб чипталарингизни кўрсатиб тушинглар.

— Меники ойлик чипта, оч орқани, — тутоқди бояги киши.

Икки томон муросага келмай турганида бирдан трамвай юриб кетди.

Орқадагилар бақира-чақира олдинга ўтишга мажбур бўлишди. Кейинги бекатда ҳайдовчи ва йўловчи ўртасида олишув бошланди. Ҳайрият одамлар ўртага тушишди. Бўлмаса бир кор-ҳол бўлиши аниқ эди.

Ҳайдовчи жаҳл билан трамвайни қаттиқ елдириб кетди. Биз ҳам тушадиган жойимиз яқин қолгани учун олдинги эшикка яқинлашиб бир зум ҳайдовчининг ҳаракатини кузатдик. У тушаётганлардан йўл ҳақи талаб қиларди-ю, лекин уларга чипта бермасди. Сабабини сўрасак, у чипта тамом бўлганлигини айтди. Ҳайрон бўлдик. Аниқроғи чиптасиз йиғилаётган бу пуллар тўла давлат кассасига тушишига ишонмасдик. Бу фикрни бошқалар ҳам тасдиқлашди.

Эртасига масалага ойдинлик киритиш учун шаҳар трамвай-троллейбус ишлаб чиқариш бирлашмасига қўнғироқ қилсак, у ердагилар: «Ҳайдовчининг талаби ҳақ. Ҳозир жуда кўпчилик йўловчилар чиптасиз юришга ўрганиб қолишган. Улардан талаб қилмасангиз кундалик режа мутлақо бажарилмайди. Лекин ҳайдовчининг йўловчилардан кира ҳақи олиб, уларга чипта бермаслигига келсак, бу — қоидага хилоф», деган мазмунда жавоб қилишди.

Кейинги ўтган икки ой давомида паттасиз юрган йўловчилардан ундирилган жарима ҳақида қизиқдик. Бошқармадагиларнинг айтишларича, бу муддат ичида биргина трамвайда юрувчиларнинг ўзидан 22 минг 497 сўм жарима ундирилибди. Шундан кейин бизда шаҳар трамвай йўналишлари бўйича бир кунлик текширув ўтказиш фикри туғилди.

Шу куни «Тошкент» меҳмонхонаси», «Санъат саройи», «Пролетар кўчаси», «Олой бозори», «Хадра», «Талабалар шаҳарчаси» бекатларида бўлиб, айрим йўловчилар билан суҳбатлашдик. Нега тўғридан-тўғри кира ҳақини ҳайдовчининг қўлига тутқазиб кетаётганликлари сабабини сўраганимизда улардан: «ҳайдовчиларда ҳам бола-чақа бор» деган жавобни эшитдик. Бу қадар лоқайд жавоб кишини таажжубга солмай қолмайди, албатта. Давлат кассаси билан шахсий киссани фарқига бормай қолган бу кимсалар аслида кимни алдашаяпти? Ўзларини эмасми? Кира ҳақи бошқармага тушмас экан трамвай йўлларини узайтириб, янги вагонлар харид қилиб бўладими ахир?

«Талабалар шаҳарчаси» бекатидамиз. 7-йўналиш бўйлаб ҳаракат қилувчи 2510-рақамли трамвайни бошқарган Қурбонбой Йўлдошев бекатда фақат олдинги эшикни очиб, йўловчиларни назоратдан ўтказа бошлади.

— Паттангизни кўрсатинг, яхши йигит.

— Олишга улгурмадим.

— Марҳамат қилиб жарима тўланг.

— Мен талабаман, пулим йўқ.

Ҳайдовчи раҳмдиллик қилди шекилли, индамади. Лекин назоратчилар ўзини Ғози Розиқов, деб таништирган бу йигитни текширганларида у қурилиш ташкилотларининг бирида сувоқчи бўлиб ишлаши ва чўнтагида 122 сўм пули борлиги аниқланди. Чиптасиз йўловчи назоратчиларнинг башарасига жарима паттасини зарда билан улоқтириб, жуфтакни ростлаб қолди.

— Нега иккала эшикни очмадингиз, — сўраймиз ҳайдовчидан.

— Ойнадан қараб келаяпман, кўпчилик чипта олмаяпти. Ахир бизда ҳам режа бор. Бир кунда 70 сўм топширишимиз керак, — куйиниб дардини тўкиб солди ҳайдовчи. — Мана ҳозирнинг ўзида беш киши кира ҳақини тўламаганлигининг гувоҳи бўлдингиз.

10-трамвай йўналишида 1651-рақамли вагонда сайр қилдик. Биз билан бир бекатда салонга чиққан бир гуруҳ қизлар ҳеч нарса билан ишлари йўқ суҳбатлашиб боришарди. Улар трамвайдан тушаётганларида назоратчилар қизлардан чипталарини кўрсатишни илтимос қилишди. Дугоналар бир-бирларига маъноли қараб қўйишди. Кейин улардан бири деди.

— Амаки, давлат бизнинг 30 тийинимизга зорми. Уялмай-нетмай тепамизда симёғочдек қаққайиб турибсиз-а.

— 3 сўмдан жарима тўлайсизлар.

Тортишув бошланди. Ҳайрият бу сафар салонда назоратчиларнинг ёнини оладиган йўловчилар ҳам топилиб қолди. Тошкент тиббиёт олийгоҳининг талабалари З. Хушназарова, Б. Одиловалар жарима паттасини зўрма-зўраки тўладилар.

Шу ўринда яна бир нарсани айтиб ўтиш жоиз. Вагонда тик туриб кетаётганларнинг кўпчилиги қариялар. Ўриндиқларни асосан ёшлар эгаллаб олишганди. Катталарга жой бўшатиб бериш афсуски уларнинг хаёлига келмаётганлигидан баттар ранжидик. Ахир бизда, кексаларга ҳурмат, одоб деган гап ҳам борку.

«Хадра» бекатида назоратчилар 7-йўналиш бўйлаб ҳаракат қилувчи 2506 рақамли вагонда текширув ўтказишди. Ҳайдовчи Валентина Вострикова йўловчиларни олдинги эшикдан тушира бошлади. «Нега орқа эшикни очмадингиз?», деган саволимизга у:

— Кўрмаяпсизми чипталарни текширяпман. Ахир бу асаббузарлик жонга тегдику. Қаранг, яна олти киши кира ҳақи тўламабди, — дейди куюниб. — Баъзиларга майда тангалар камёблиги баҳона бўлди.

Орқадан 2019-рақамли трамвай келиб тўхтади. Яна ўша ҳангома. 30 тийин жанжали.

— Паттангизни кўрсатинг, опажон.

— Тиқилинчда олишни унутибман.

— Жарима тўлайсиз.

— Опоси, кунларинг шунга қолдими, битта мен патта олмаганим билан давлатни пули камайиб қолармиди.

Ўзини Хайриниса Маматова, деб таништирган бу аёлдан жарима ундириш осон кечмади.

Шу куни қайси бекатда, қай йўналишдаги трамвайдан тушаётган йўловчиларни текширмайлик, улар орасида албатта уч-тўрт киши чиптасиз эканлигини гувоҳи бўлдик. Улар билан бўладиган савол-жавоблар асосан бир хил тарзда кечганлиги учун бундай йўловчилар билан бўлган «суҳбат»ни батафсил келтиришни лозим топмадик.

Кун охирида бошқармада бўлганимизда у ердагилар бизга деярли ҳар куни 350—400 минг киши трамвай-троллейбусдан бепул фойдаланаётганлигини айтишди. Ўйлаймизки, кенг жамоатчилик бундан тўғри хулоса чиқариб олади. Бозор иқтисодиётига ўтиш даврида трамвай хизматига бундай муносабат унинг тўлақонли ишлашига путур етказади. Қолаверса, бунақа вазиятдан йўловчиларнинг ўзлари зиён-захмат чекишади.

Маҳмуд КОМИЛЖОНОВ.

* ХДП: район ташкилотларида

КЕНГАШ ҚОШИДА КИЧИК КОРХОНА

ЎЗБЕКИСТОН Халқ демократик партиясининг дастурида «Партия она табиатга ғамхўрлик билан муносабатда бўлишни, атроф-муҳитнинг экологик мувозанатини сақлаш, жаҳонгумул ва минтақавий экологик муаммоларни илмий асосда ҳал этишни қўллаб-қувватлайди» — дейилган. Шунинг учун ҳам Ўзбекистон ХДПси Чилонзор район Кенгаши корхоналарда ишланиб, ифлосланган сувни тозалайдиган иншоотларни лойиҳалаш бўйича кичик корхона очишга жазм этди. Корхонага керакли мутахассислар жалб этилди. Етук мутахассис Леонид Ермошкин директор этиб тайинланди.

— Кичик корхонамиз жамоаси район ҳокимияти мажмуасида рўйхатдан ўтказилгач, расман иш бошлади, — дейди Ўзбекистон ХДПси Чилонзор район Кенгашининг биринчи котиби Эргаш Самиғжонов. — Қисқа вақтда улар республикамиздан битта, Россиядан 4 та корхона билан шартнома тузиб, сув иншоотларини лойиҳалаштириб бердилар.

Шартнома асосида иш юритаётган кичик корхона жамоаси атроф-муҳитнинг тозалигини сақлашга амалий ҳисса қўшиш билан бирга, партия бюджетига ҳам барака киритаяпти.

Халил ҒАФУРОВ.

Ўзбекистон тўқимачилик машинасозлиги ишлаб чиқариш бирлашмасида кўплаб меҳнат фахрийлари ишлашади. Шулардан бири асбобсозлик цехининг назоратчиси Анна Шеховцовадир. Корхонада 1950 йилдан буён меҳнат қилиб келаётган бу аёл йиллар мобайнида машинанинг тайёр қисмларини текширишда масъулиятни ҳис қилиб келмоқда. У нафақат тайёр маҳсулотни текширади, балки хизматчиларга сифатсиз қисм ишлаб чиқармаслиги учун керакли маслаҳатлар ҳам бериб туради.

1962 йилдан бери мазкур корхонада меҳнат қилиб келаётган (ўнгдаги суратда) Юрий Шеховцев ҳам бирлашма фахрий ишчиларидан бири. У ўзига топширилган вазифаларини сидқидилдан бажариши билан бир қаторда жамоатчилик ишларида ҳам фаол қатнашади. Айни пайтда у цех касаба уюшмаси раиси вазифасини ҳам адо этмоқда.

Александр Хачатурян суратлари.

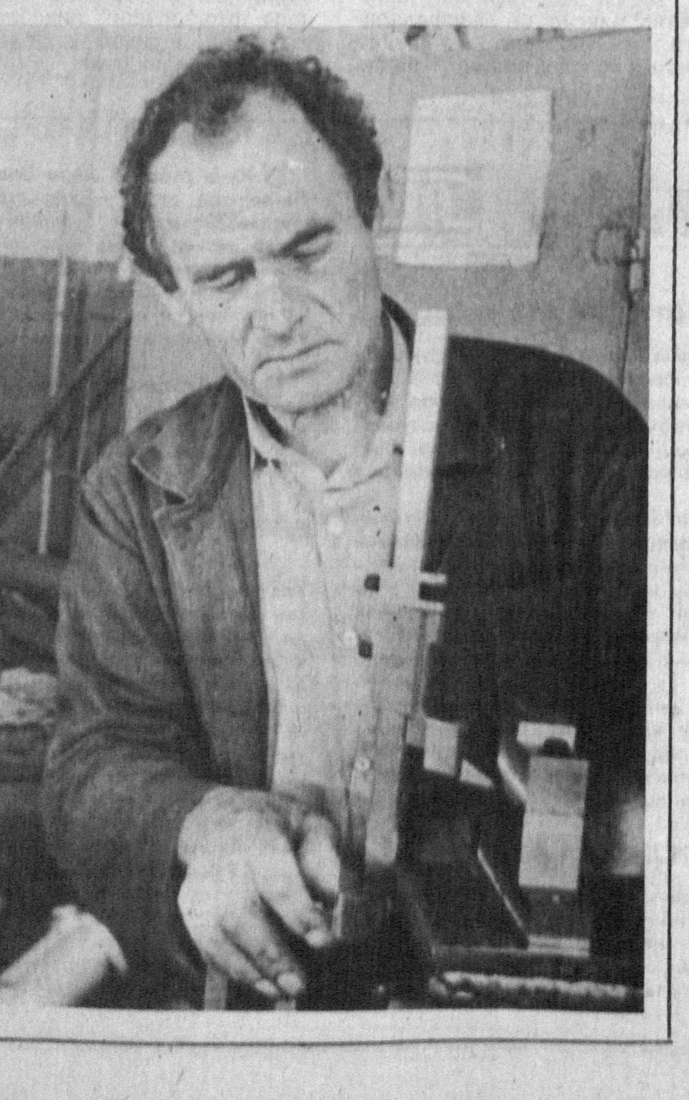

* Анъаналар—халқ мулки

БИР ОЛАМ ШОДЛИК

ШУ КУНИ эрта тонгданоқ бу ерда ҳам ўзгача байрам кайфияти ҳукм сурди. Ҳамма билиб-билиб ўз юмушларини қилар, бирбирларига яхши ва эзгу дил сўзларини изҳор этишар, қутлуғ Наврўз айёми билан муборакбод қилишарди. Хуллас, ҳамманинг кайфияти ўзгача эди. Бинобарин биз ҳикоя қилаётган касб соҳиблари кишиларнинг доимо соғ-саломат, яхши кайфиятда юришлари тўғрисида қайғуришади. Чунки кишининг кайфияти яхши бўлса умри ҳам узун бўлаверади.

Мана, ниҳоят ҳаяжонли онлар ҳам яқинлашди. Ҳамма чиройли қилиб тузалган дастурхон атрофига тўпланишди. Жамоа аъзоларини тиббиёт-санитария бирлашмасининг бошлиғи Баҳодир Маликов, тиббиёт-санитария бирлашмаси қошидаги 2-марказий поликлиника бош шифокори Улуғбек Ҳожимуҳамедовлар республикамиз мустақил давлат бўлгач, унинг заминига биринчи бор ташриф буюрган Наврўз умумхалқ байрами билан чин қалбдан муборакбод этдилар. Кейин эса дастурхонларга Наврўзнинг шоҳ таоми — сумалак тортилди. Ўйин-кулги, ҳазил-мутойиба авжига чиқди. Бу ерга ташриф буюрган санъаткорлар ўзларининг дилрабо қўшиқлари билан тўпланганларнинг қалбига бир олам қувонч бағишладилар.

Шуни ҳам айтиш кераkки, ўтказилган ана шу тадбир пайтида поликлиникада меҳнат қилаётган, ёрдамга муҳтож кишиларга ҳам меҳр-мурувват кўрсатилди, уларга моддий ёрдам берилди.

Хуллас, ҳамма қатори тиббиёт-санитария бирлашмаси қошидаги 2-марказий поликлиникасида улуғ Наврўз айёмига бағишланган бу тадбир унинг қатнашчилари қалбига бир олам шодлик бағишлади.

Собир БОЗОРОВ.

СУРАТЛАРДА: ўтказилган тадбирдан лавҳалар.

Андрей Пишненко суратлари.

МИЛЛИЙ РУҲДА

ЎЗБЕК одати бўйича ёмон кўздан асрасин деб тутатилган исириқ атрофга хушбўй исларни таратади. Ўртага янгалари қуршовидаги «келин» чиқиб келади. Дўппи, атлас кўйлаклар кийган келиннинг дугоналари салом сўзларини айтишади, «келин» эса устозлари, умуман, байрам кечасига йиғилган барча меҳмонларга эгилиб, салом қилади...

Ю. А. Гагарин номидаги Тошкент авиасозлик техникумида энг қадимий удумларимиздан бири баҳор ва яшариш байрами Наврўзга бағишланган кеча ана шу тарица бошланди.

— Наврўз тантаналарини ўтказиш учун анчагина пухта тайёргарлик кўрдик, — дейди техникум директорининг тарбиявий ишлар бўйича ўринбосари Аҳмад Холбобоев. — Дастлаб гуруҳлар ўртасида Наврўзи оламга бағишланган плакатлар ва рўзномалар танловини ўтказдик. Унда СПТ—21 ва ПМ—11 гуруҳлари ғолиб чиқишди. Сўнг ўзбек миллий таомларини уйда ким энг мазали тайёрлаб келиши бўйича ҳам ўзига хос танлов ўтказдик. Бу шарт бўйича улоқ С—11 миллий гуруҳига насиб этди. Умуман, бундай тадбирлар бир неча йил бирга таълим оладиган болалар ўртасида дўстлик ришталарининг юзага келишида муҳим омилдир.

Баҳор байрамига бағишланган тантаналарнинг энг каттаси эса техникум мажлислар залида ўтказилган ўқув юрти бадиий ҳаваскорларининг чиқишлари бўлди. Техникум толибалари ижросидаги мафтункор қўшиқлар ва жозибали рақслар йиғилганларни хушнуд этди. Байрам кечасида техникумда таҳсил олаётган турли миллат вакиллари ҳам фаол қатнашдилар.

Дамир ИСЛОМОВ.

КУЙ-ҚЎШИҚЛАР ЯНГРАДИ

БАҲОР, гўзаллик, покланиш байрами — Наврўз тантаналари давом этмоқда. Ленин районидаги темир йўл бошқармасига қарашли А. Авлоний номидаги 40-ўрта мактабда ҳам «Ассалом, Наврўз!» деб номланган катта байрам тантанаси бўлиб ўтди. Кечада «Миробод» маҳалла аҳолиси, ўқитувчи ва ўқувчилар қатнашдилар. Меҳмонлар учун катта дастурхон безатилиб, ош тортилди. Йиғилганларни мактаб директори Лутфулла ака Саъдуллаев Наврўз айёми билан қутлаб, яхши тилаклар билдирди.

Шундан кейин мактаб бадиий ҳаваскорлари ижросидаги дилрабо куй-қўшиқлар, жозибали рақслар бир-бирига уланиб барчанинг дилини хушнуд этди. Айниқса Назокат Ғофуржонова, Дилфуза Ирисбоева, Наргиза Нуритдиновалар ижро этган қўшиқ ва рақслар меҳмонларга жуда манзур бўлди.

Қувноқ шодиёна кечасида Ўрта Осиё темир йўли бошқармаси мактаблар бўлимининг бошлиғи Алишер Ўрмонов ҳам қатнашиб, директор Л. Саъдуллаевга «Темир йўл аълочиси» нишонини топширди.

Наврўз байрамини ўтказишда мактаб ўқитувчиси Саида Маматқулова ҳамда «Миробод» маҳалла комитетининг раиси Абдуқаюм ака Маъдиевларнинг хизматлари катта бўлди.

Дилором ИКРОМОВА.

ДАСТУРХОНДА—СУМАЛАК

ШАҲРИМИЗНИНГ Октябрь районидаги Хизматчи маҳалла аҳли ҳам барча қатори Наврўз шодиёналарига пухта ҳозирлик кўрди. Маҳаллада ҳашар ўтказилиб, Сув юлдуз, Ўзган, Хизматчи, Олмазор, Қайрама, Олтин ҳамда Марғилон кўчалари чиқиндилардан тозаланди, суғориш шохобчалари тартибга келтирилди. Умумхалқ ҳашари ва Наврўз байрамини уюшқоқлик билан ўтказишда 153 хонадонда истиқомат қилувчи 1602 кишидан кўпроқ аҳоли қатнашди. Наврўз байрамининг намунали ўтишида маҳалла комитети раиси, меҳнат фахрийси Қаҳҳор Ҳасанов, маҳалла котибаси Ёқутхон Қўчқорова, хотин-қизлар кенгаши раиси Ҳалима Комилова ва маҳалланинг бошқа кексаларининг ҳиссалари катта бўлди. Маҳаллада Наврўз дастурхонига сумалак, ялпизли кўк сомса ҳамда бошқа баҳор неъматлари қўйилди. Маҳаллада Наврўз тантаналари саҳарлик пайтида ҳам давом этди.

Абдулла ТОЛИПОВ.

МАЗАСИ ОҒИЗДА ҚОЛДИ

БУ ЖАМОА аъзолари ҳам мустақил Ўзбекистонимиз заминига илк ташриф буюрган бу галги умумхалқ [illegible]айрами — Наврўз айёмига тайёргарликни анча илгари бошлашди. Ҳамма бу шодиёнанинг одамлар қалбида узоқ вақт сақланиб қолиши учун қўлдан келган барча юмушларни бажаришга ошиқди. Режали иш — бежоғли деганларидек, дарҳақиқат Наврўз айёмига бағишланган тадбир жуда файзли ва мароқли ўтди.

— Бизнинг боғчамиз Собир Раҳимов районидаги Шифокорлар шаҳарчаси ҳудудидаги кўп қаватли бинолар атрофига жойлашган, шу боисдан биз бу галги Наврўз айёмига шу [illegible]арда истиқомат қилувчи азиз аёлларни ҳам таклиф этдик, — дейди 106-болалар боғчасининг мудираси [illegible]лфуза Каримова. — [illegible]умалакни тайёрлашда [illegible]м бизга шу ён қўшниларимиз яқиндан ёр[illegible]м беришди. Айниқса [illegible]арима аянинг фидойилигини алоҳида таъкидлаб ўтмоқчимиз. Бинобарин аямиз тай[illegible]лаган сумалакнинг мазаси оғизда қолди...

Ҳақ гап. Боғчада ўтказилган бу тадбирга ташриф буюрган меҳмонлар ҳам, бу ерда тарбияланаётган жажжи фарзандлар ҳам баҳор таомларидан сумалак, турли-туман кўк сомсалардан тановул қилишди. Аёллар гурунги қизигандан қизиди; унда оилада аёлнинг ўрни, бола тарбияси, бекалик саодати тўғрисида мароқли суҳбатлар бўлди, ўйин-кулги, шоду ҳуррамлик авжига чиқди. Ушбу тадбирни мароқли ўтказишда боғчанинг Ҳабирахон, Нафисахон, Василахон, Роҳатой, Асолат, Машкура, Камолахон сингари хизматчилари айниқса жонбозлик кўрсатишди.

Бинобарин бу ерда бундан буён ҳам қадриятларимизни тиклашга қаратилган, ажойиб анъана ва расм-русумларимизга бағишланган бундай тадбирларни мунтазам ўтказиб бориш режалари тузиб қўйилди.

Саид БОТИРОВ.

* *Санъатимизнинг сўнмас юлдузлари*

«ҚОЛСИН ОНАМ ФАРЁД УРИБ...»

(ТАМАРАХОНИМ БИЛАН СЎНГГИ МУЛОҚОТ)

МУҚАДДИМА

«Ким у? Инсонми? Афсонами? Инсу жинсми?» Қўнғироқ тугмасини босар эканман, беихтиёр хаёлимдан шундай саволлар кечди. Албатта, Опа афсонавий инсон ва шундай бўлиб қолажак, унинг ижоди ҳали кўп авлодлар учун дорилфунун вазифасини бажаражак. Ахир ким ўзбек рақсларини унингдек мукаммал эгаллаган, дунё халқларининг олтмиш тилида кўп ва хўп куйлаган, саксон уч халқ рақсларини беназир тарзда ижро эта олган? Ким Англия, Фарангистон, Олмония, Италия, Ҳиндистон, Норвегия, Туркия, Хитой, Мўғулистон, Жунғория, Қурия, Индонезия, Албания, Япония каби ўнлаб мамлакатларнинг юксак дидли томошабинларини ўзбек ашулалари, рақслари, лапарлари билан Тамарахонимчалик қойил қила олган? Ким нафосат жабҳасида унингдек муттасил етмиш икки йил жавлон урган, ўзбек санъати шуҳратини дунёга марғуб қилган, илк ижоди давридаёқ халқ меросини қабул қилибгина қолмай, унга янги мазмун, янги нафас бахш этган?

Эътиборга сазовор ҳақиқат: Опа бевосита мулоқотда бўлган буюклар рўйхатининг ўзиёқ беш юз кишидан ошиб кетади. Уларнинг орасида Сталиндан тортиб Мао Цзе Дунгача, Пабло Нерудадан тортиб Раж Капургача, Алексей Толстойдан тортиб Долорес Ибарруригача, Розалия Плехановадан тортиб Сергей Есенингача бор.

...Эшикни келишгангина жувон, Тамарахоним уй-музейининг мудираси Шоҳиста Муҳсин қизи очаркан: «Албатта, Опани толиқтириб қўймассиз, деган умиддаман; саксон беш йиллик мавлуди муносабати билан анча уриниб қолдилар. Хоразм ва Марғилонга қилинган сафарлар ҳам бекиз кетмади», — деди овозини пасайтириб. Орадан бир дақиқа ўтиб, қирмизи кўйлаги устидан зардўзи камзул кийган, сочи орқасига дид билан турмакланган, янги ўзбек рақс санъати, миллий эстрадамиз асосчиларидан бири, атоқли хонанда, балетмейстер, актёр, улкан жамоат арбоби, Улуғ Ватан уруши жанггоҳларида қон кечган, ўзининг ансамбли билан неча-неча марта фронтнинг олдинги марраларида жавлон урган, ўз маблағи ҳисобидан танк, кўприк, шифохона, болалар боғчаси, санаторий, балет мактаби қурдирган СССР халқ артисти СССР Давлат мукофоти лауреати Тамарахоним мени кутиб олди.

Ҳол-аҳвол сўрашганимиздан кейин Опа ҳазрат Навоий таржиман ҳолини қайтадан ўрганаётганини соф марғилонча шевада гапириб, қўшиб қўйди: «Ахир мен пири бобокалонимиз Навоий достони асосида саҳналаштирилган Хуршиднинг «Фарҳод ва Ширин» мусиқали драмасидаги Ширин ролини муттасил ўн саккиз йил ўйнаганман-а, — сўнг буюк Алишернинг армани таржимони Мкртич Корюндан олган мактубини кўрсатди, — Навоийнинг «Фарҳод ва Ширин» достони мазкур Корюн таржимасида 1948 йили арман тилига ўгирилиб, нашр қилинган экан».

ТАРЖИМАИ ҲОЛДАН:

«Фарғона яқинидаги Горчаково посёлкасида 1906 йил 29 мартда профессионал инқилобчи Артём оиласида туғилди. Унинг дўстлари ўзбек болалари эди. Ўзбек тили унинг учун бутун умрга она тили бўлиб қолди. 1919 йилдан бошлаб, ўз тақдирини саҳна билан боғлади».

Гап орасида Опа бултур декабрда кўзи бирдан хиралашиб қолиб, операция қилинганини, толеига операция муваффақиятли ўтганини, умуман саксон беш йиллик юбилейи кўнгилдагидай нишонланганини («Фақат тўйбошилар Халқлар Дўстлиги Саройига тўйимни нишонлаш учун келган мухлисларга патта сотгани уят бўлди, албатта»), халқдан ҳали кўп нарса қарздор эканини қистириб ўтгач, музейга айланган, теварагини махсус жиҳозланган либослар эгаллаган хона бўйлаб кичикроқ экскурсия ўтказди. (Тамарахоним ана шу либосларнинг ҳаммасида рақс тушган. 1966 йилги Тошкент зилзиласи чоғида либосларнинг бир қисми тиклаб бўлмайдиган даражада шикастланган). Икки йилдан бери журналистларни қабул қилмаётганини, чунки икки томлик эсдаликлари устида қизғин ишлаётганини сўзлади.

— Сизнингча, инсон учун навқиронлик афзалми, кексалик?

— Ҳатто таққослаш ҳам мумкинмас — ёш бўлиш жуда-жуда қийин. Нимасини айтасиз? Кўп масалаларни ҳал қилиш керак: ўқиш, иш, муҳаббат, оила... Менимча, йигирма ёш — ҳаётдаги энг фожиали давр. Шунга қарамасдан, ёшликни бекиз буюк афсунгар демаганлар. Нафсиламбирини айтганда, кексаликнинг ҳам ўзига яраша машаққатлари, азоб-уқубатлари бор- хасталик, ёлғизлик, куч-қувватдан қолиш, умр шоми, яқинлардан, ёру биродарлардан жудо бўлиш...

Умуман, киши умри охирлаб қолган пайтларда маъюс тортиб, олисдан имлаб чақирувчи ёрқин манзилларни кўриш менга ҳам насиб қилармикин, дея ўз-ўзига савол бераркан. Шунда у ўз ортидан бардам-бақувват ёшлар келаётганини, кексалик билан ёшлик ҳақиқатни кашф этиш йўлидаги узлуксиз меҳнатда қоришиб кетажагини ўйлаб, тасалли топар экан.

Опа узоқ тин олди-да, бирдан кўзларимга тик боқиб деди:

— Қабрим устига қўйилажак ҳайкални Яков Шапирога буюртириб тайёрлатдим. Шахсан ўзимга маъқул. Ҳали кўрсатаман. Биласизми, Қори аканинг (турмуш ўртоғи ва саҳнавий шериги Муҳиддин Қориёқубовни назарда тутмоқда) бюсти унинг қабри устига ўрнатилгунига қадар қарийб ўттиз йил мунозаша давом этди. Вафотимдан сўнг бундай машмаша бўлишини сира-сира истамаганимдан шундай қилишга мажбур бўлдим.

ТАРЖИМАИ ҲОЛДАН:

«Ўн уч ёшида биринчи марта профессионал саҳнага чиқди. 1922 йилда ўзбек артистлари гуруҳи таркибида Иттифоқ бўйлаб гастролда бўлди. 1925 йил. Совет артистлари делегацияси таркибида Парижда ўтказилган Жаҳон амалий санъати кўргазмасида қатнашди. 1935 йили Лондонда бўлиб ўтган Халқаро рақс фестивалида катта муваффақият қозонди. 1937 йили Москва шаҳрида ўтказилган биринчи ўзбек адабиёти ва санъат декадасида фаол иштирок этди».

— Самарадорлик бобида Сизни артистлар ичида дунёдаги яккаю ягона санъаткор деб таърифлашади. Шу фикрга муносабатингиз?

— Бу сўзларни ижодимнинг дастлабки чорак асрига татбиқ қилиш мумкин, деб ўйлайман. Кунига тўрттагача ашуламни, лапарми ёки рақсми ўрганиб, саҳнада ижро этган вақтларим бўлган. Бирон-бир мамлакатга ижодий сафар қиладиган бўлсам, концертдан кейин бериладиган зиёфатда қатнашиш, дам олиш ўрнига ё ўша мамлакат халқи ашула ва рақсини ўрганар, ё дорилосорларни томоша қилар, ижодимни бойитиш пайидан бўлардим. Уч-тўрт соат ухлаб-ухламасдан яна ижод, концерт фаолияти билан банд бўлардим. Кези келганда бир нарсани қайд этмоқчи эдим. Ҳозир кўпгина раққосаларимиз чет элларга тез-тез сафар қилишмоқда, бу яхши, аммо уларнинг ҳаммаси ўзлари борган мамлакатлардан ижодларини исталганидай бойитиб қайтмоқдалармикин?

ТАРЖИМАИ ҲОЛДАН:

«Тамарахоним Муҳиддин Қориёқубов билан биргаликда 1925 йили Парижда ўтказилган Жаҳон амалий санъати кўргазмасида, Берлиндаги чиқишидан кейин фарангийлар ва олмонлар билан бирга, ана шу кўргазмада иштирок этган жуда кўп халқлар вакиллари ўзбек халқи ижрочилик санъати намуналари билан яқиндан танишдилар, Тамарахоним ижоди юксак баҳоланди. Ўзбек санъатининг вакиласи ижодидан қаттиқ таъсирланган Оврупо рақс санъати юлдузи Айседора Дункан ўшанда концертдан кейин Тамарахонимнинг умуртқа поғоналари ва қўл суякларини шахсан ушлаб кўришга рухсат сўраган, чунки расаматдаги тана ва қўл тузилишига эга инсон бу даражада ҳайратомуз рақс тушишига ақли бовар қилмаган, яъни у Тамарахонимнинг ана шу узвларини суяксиз деб ўйлаган».

— Сизда ижод қилиш йўсини қай тарзда кечган ўзи?

— Рақс қўйиш, дейлик рақс тушиш ёки куйлаш учун кўпдан-кўп кишиларнинг ҳаёт тарзини, ижро манерасини ўрганишимга, қаҳрамонларимнинг тимсоллари руҳи билан яшашимга, уларнинг умидлари, қайғу-аламлари, қашшоқлиги, улуғворлиги, ҳатто алданишлари билан кун кечиришимга тўғри келарди. Бунга ҳали изланишлар машаққати кирмайди.

— Бундан келиб чиқадики, Сиз бошқа одамларни излаш орқали ўзлигингизни топган экансиз-да?!

— Ахир ҳазрат Навоий ҳам: «Эл нетиб топгай мениким, мен ўзимни топмасам», — деб бекиз айтмаганлар.

— Маҳорат ва ҳозиржавоблик бобида бирон-бир санъаткорга тан берганмисиз?

— Тан беришга арзирли санъаткорларни ҳаётимда кўп кўрганман. Масалан, ўзимизнинг оқсоқол санъаткор Эргаш Шукруллаевни олиб кўринг. Аввало шуки, ҳам раққос, ҳам созанда, ҳам хонанда, ҳам муқаллид, ҳам педагог мумтоз уста ўзининг салкам чорак асрлик умрини мен билан ҳамкорликда ўтказди. У билан бирга кўп аччиқ-чучукни бирга тотганмиз. Хорижий мамлакатларнинг бирида, Польшада эди шекилли, Эргашжон «Лаган» рақсини ижро этаётганди. Елкадан оҳиста бошга силжиб ўтаётган лаган бехосдан тушиб кетиб, чил-чил синди. Бу ҳолни кўриб, ҳаммамизнинг юрагимиз «шиғ» этиб кетди. Бироқ раққос ўзини йўқотиб қўймади. Ҳозиржавоблик билан лаганнинг синиқ бўлакларининг бирини олиб, рақсни муваффақият билан пировардига етказди. Натижада мухлисларнинг қизғин олқишига сазовор бўлди. Мен атоқли созандалар Маҳмуджон Муҳамедов, Ғофур Азимов, Ғофир Солиҳовларнинг ҳам салоҳияти қаршисида ҳамиша бош эгаман.

ТАРЖИМАИ ҲОЛДАН:

«Биринчи ўзбек балети — «Гуландом»нинг сценарийсини ёзди, уни саҳналаштирди ва бош ролни ижро этди».

— Санъатга жон фидо қиламан, уни юксак чўққиларга кўтараман деб, шахсий ҳаётингизда нималарни бой бердингиз?

— Кўп нарсаларни. Шу жумладан, оилавий бахт-саодатимни ҳам. Лоақал, қизларим — Ванцетта ва Лоланинг ёнига бирон-бир ука ёки сингил қўша олмадим. Баъзи бировларга ўхшаб катта мол-дунё, қўша-қўша ҳовли-жой орттиролмадим. Албатта, Сиз менинг аёл киши сифатидаги армонларимни, юрак туғёнларимни тўғри тушуниб турибсиз, деб ўйлайман. Аммо босиб ўтган ҳаёт йўлимдан сира-сира нолимайман. Аксинча, тарих менга янги ўзбек санъати асосчиларидан бири бўлишдек тақдирни ато этган экан, бундан нечун фахрланмай? Мавриди келганда шу нарсани ҳам таъкидлашим жоиз: барча қобилиятларнинг сарвари меҳнатдир. Биргина хайрли ният ёки ишнинг ўзигина кифоя қилмайди. Бу — ишни вақтида ва мавриди билан ихлос-ла бажармоқ лозим демак. Истеъдод соҳиби нима қилиш зарурлигини билиши, ички меъёр қачон ва қандай иш қилиши лозимлигини айтиб туриши керак.

ТАРЖИМАИ ҲОЛДАН:

«Улуғ Ватан уруши йилларида фронт-концерт бригадаси артистлари билан биргаликда жангчилар ўртасида ўз санъатини ва маҳоратини намойиш этиб, 1500 тадан кўпроқ концерт берган».

— Ҳамон ижод қиласизми?

— Ҳа. Баъзан битта-яримта супрақоқди шогирдимга муҳаббат юзасидан ўйин қўяди демасангиз, рақс саҳналаштиришни расман бас қилганман. Ёзган мусаввадаларимни, яъни эсдаликларим қораламаларини Шоҳистахонга бераман. То ўлгунимга қадар у бу қоғозларни сақлаши, имкон бўлиши ҳамоно нашр қилдириши керак. Иннайкейин баҳоли қудрат ўзим иштирокчи бўлган Зебо Ғаниева номидаги фахрийларнинг фронт-концерт бригадаси фаолиятида қатнашиб тураман.

— Суҳбатларингиздан бирида сариқ рангни хуш кўришингизни айтгандингиз. Нега?

— Бир оз дальтоникман. Шу сабабли қизил ва яшил рангларни ажратишда қийналаман. Бунинг устига, биласиз, болалар қуёш тасвирини сариқ рангда ифодалашади. Менинг автопортретимни кўрмоқчимисиз? Бунинг учун бир парча қоғоз ва қалам кифоя қилади. Ҳозироқ кўз ўнгингизда уни чизиб кўрсатаман. Манави ёйсимон чизиқ чўққини англатади. Мана бу чарақлаб нур сочиб турган доира — қуёш, қўлларини кўтариб рақс тушаётган — мен, яъни Тамарахоним.

ҲУКУМАТ ТЕЛЕГРАММАСИ

Хабаровск шаҳри, Қизил армиячилар уйи. Ўзбекистон ССР халқ артисти Тамарахонимга, ансамбль директори Михаил Германга, профорг ўртоқ Пўлат Раҳимовга, ансамбль қатнашчилари Солиҳов, Фоменко, Қодиров, Шукруллаев, Колесовага. Топширилган 50 минг сўмдан ташқари ҳарбий самолётлар қурилиши учун яна 40 минг сўм пул топширган ансамбль қатнашчиларига менинг қардошлик саломимни ҳамда Қизил Армиянинг миннатдорчилигини етказишингизни илтимос қиламан.

Иосиф Сталин
23 февраль, 1943 йил.

Суҳбат пировардига етиб борарди. Сўнгги саволни ўртага ташладим:

— Опа, ирим қилиб бирон-бир нарса куйлаб берсангиз.

Тамарахоним кутилмаганда маъюсланиб, хиргойи қилди:

— Мен ўлай жума куни,
Чиқсин жанозам чарх уриб,
Ҳовлининг ўртасида
Қолсин онам фарёд уриб...

Ҳувв, қани менинг онам? — Опа гандираклаб, гандираклаб ўз бўлмасига кириб кетаркан, ортига ўгирилиб деди:

— Бизгача яшаб ўтганларнинг санъати, меҳнати, кучи вужудимизда яшайди. Демакки, келажак авлод ҳам ўз навбатида бизнинг меҳнатимиз, санъатимиз, кучимиз ва ақлимиздан наф олиб яшасин. Шундагина биз ўз бурчимизни муносиб адо этган бўламиз.

...Орадан ниҳояти бир ҳафта ўтиб, санъат қироличаси Тамарахонимнинг жонсиз жисми билан видолашаман, деб ўйлаганмидим? Унинг бу сўнгги сўзлари энди васиятдай янграйди.

ШОҲИСТА РАҲИМОВА:

— Опа умрининг охирги йилларида муттасил юрак хасталигидан шикоят қилардилар. 29 июль куни эрталаб ваннахонада ювиниб-тараниб чиқдилар-да: «Тез ёрдам» чақиринг», — дедилар. Шу заҳоти тиббий ёрдам машинаси етиб келди. Опани эмлашди-да, биринчи сонли Ҳукумат касалхонасининг ҳаётга қайтариш бўлимига ётқизишди. 30 июль куни кечга бориб, бемор ҳушёр бўлсада, унинг аҳвол-руҳияси оғирлашди. 31 июлга ўтар кечаси тунги соат иккида Опа уйқусидан уйғонмасдан жон таслим қилдилар. Юрак хуружи дейишди шифокорлар.

СЎНГГИ СЎЗ ЎРНИДА

Дейдиларки, бу кўҳна дунёда туғилиш (бинобарин Тамарахонимнинг таваллуд топган куни 27 март) — бир тасодиф, фалакнинг гардиши, Оллоҳнинг марҳамати билан содир бўлса, ўлим — қонуният. Орадан Тамарахонимсиз ҳафталар, ойлар ўтди. Улуғ санъаткорнинг абадиятга юз ўгирганига кўникиш керакдир, балки. Аммо идрок бу фикр билан ҳеч ҳам муроса қилгиси келмайди, келмайди! Тақдир ва Табиат Тамарахон... деб аталмиш афсонавий инсонни, шавкатли зотни бизга замондош қилиб яратганига шукр қилмоғимиз, меҳр-шафқат сабоғи, инсонга бўлган қайноқ муҳаббати учун ундан тоабад миннатдор бўлмоғимиз керак. Санъатимнинг сўнгги юлдузини у туғилган кун арафасида яна бир бор хотирлаганимизнинг боиси ҳам шундан.

Шерали СОКИН.

Омон МУХТОР

МИНГ БИР ҚИЁФА

(Романдан парча)

Болалик йиллари ота-онаси билан бирга каталакдек ҳовлига кириб-чиқиб юрган бобосини Гулхумор яхши эслайди. Қария гўлми, соддами; синиққина жилмайиб юрар, ким қандай муомалада бўлишидан қатъи назар, ҳаммага беозорлик, меҳрибонлик кўрсатарди. У тилидан бол томиб, кичкинтой Гулхуморни «онажон» дер, қизчага кўчадан баъзан хўрозқанд, баъзан ширмой кулча кўтариб келарди. Гулхумор ўша, мурғак пайтида ота-онасидан кўпроқ бобосига суянар, эркаланарди. Аммо қарияга нисбатан ота-онасининг меҳрсизлигими, бутун ҳаёт таъсиридами, улғайгани сайин бу муносабат ўзгара бошлади. У ҳамон бобосини қадрларди. Шунинг баробарида, қариянинг одамлар олдида қўл очиб дуо қилиши, оғиз очиб алланималарни пичирлашидан уяларди. Умуман, одамлар бўлган жойда бошига фўта ўраб, малла чакмон кийган бобоси билан кўришмасликка тиришар, шунга тўғри келиб қолганида, қочиш пайидан бўларди.

Қария Хатиб деган исмига мос мулла киши эди.

Бир воқеа Гулхуморнинг бот-бот ёдига тушади.

Бобоси кўчадан уйга ҳар хил эски китобларни ташигани-ташиган, у турган хона китобга тўлиб кетган эди.

Уйда эр-хотин тинмай жаврашарди:

— Ўзингиз қамалиб, йўқ бўлиб кетсангиз майли, бизни ҳам қийнаб қўясиз, отажон, тушунинг...

— Менга барибир, ўғлингизни ўйламайсизми?!

Қария пинагини бузмасди:

— Қўявер, ўғлим! Ҳамроқул!.. Келин! Офтобхон! Қўявур...

Лекин бир куни ғишт қолипдан кўчди.

Офтобхон енг шимариб қария эгаллаган хонага кирганича, китобларни бирма-бир деразадан ҳовлига ота бошлади. Ҳамроқул рўйи-рост китобларнинг устига чиқиб, уларни тепкилади, топтади. Бутун китоблар ҳовлида ғарам бўлгач, уларни йиртиб-титиб, ёқиб юборди.

Хатиб бобо адолатсизликка дуч келиб ночор қолган ёш боладек, ҳовлида бошини чангаллаганича зир югуриб, фақат биргина нидо берарди: «Ҳай-ҳай! Ҳай-ҳай!»

Шу воқеадан кейин, орадан кўп ўтмай, қария ўлди.

Кейин, кўп ўтмай, Гулхуморнинг отаси кўр, онаси кар бўлиб қолди.

Гулхумор бир пайтлар бобосининг хатти-ҳаракатидан уялганидек, энди ота-онасининг туриш-турмуши, турқи-тароватидан ноқулайлик сезди. Бир пайтлар одамлар бор жойда бобосидан қочганидек, энди одам бўлмаган жойда ҳам ота-онасини кўргиси келмайди!

Бошдан темир қафасга солинган полапонни кейинчалик ёввойиликни тарк этиб, эркин қушлардек парвоз қилишга ўргатолмайсан! Бироқ бу қанчалик даҳшатли ҳикмат бўлмасин, бундан ҳам даҳшатлиси: қуш инида кўрганини қилади!

Гулхумор, тарихчи бўлгани-ю, ўзини маданиятли киши деб билганига қарамай, бизнинг ўтмишимизда тўкилиб ётган тўрттта хароба, титилиб кетган саккизта эски китобдан бўлак нарса йўқ, халқимиз қоронғида қолган, маданиятсиз яшаган, деб ўйларди. Унинг кўзи олдига негадир маданият деганда бобоси, тарих деганда ота-онаси келар, буларни ёқтирмагани сингари кўнглида тарих билан маданиятга нисбатан ҳам бегоналик ҳис этарди.

У ёшлигидан ҳаво етишмаётгандек юраги қисиб, муттасил зерикарди. Шу боисдан, Катта шаҳарда яшаган холасининг уйига бориб, баъзан ойлаб қолиб кетишни одат қилганди. Холасининг уйида Гулхумор Абдулла Ҳаким деган йигитни учратган, юрагида бу йигитга бироз майл ҳам уйғонган эди. Лекин Абдулла Ҳаким танишиш эмас, ҳаттоки бундай эзилиб сўзлашишга ҳам рағбат билдирмагач, Гулхумор уни ёмон кўриб қолди. Абдуллани ёмон кўрганига зид ҳолда, қизиқ жойи: мана шунақа содда, тўғри, ақлли бир йигит учраса, тегардим, деб ўйлади.

Тақдир Гулхуморга кутилмаганда Садиржонни йўлиқтирди. Ҳамма нарса табиий рўй берди!

Инсоф билан айтганда, Садиржонни Гулхумор шунчаки ёқтирмасдан, чин юракдан севган эди. Аммо, яна гапнинг сирасини айтса, ўша кунлари ўзи билан дўстлашишга мойил бўлган — биринчи кўрган бошқа ҳар қандай йигитни ҳам унинг шундай берилиб севишига шак-шубҳа йўқ эди!

Гулхумор Садиржон ўқиш учун топширган китобларга ортиқча қизиқмаганидек, холасининг уйида қўлига тушган Абдулла Ҳакимнинг шеърларига ҳам бепарво босиқлик билан қаради. У фақат, Садир акам жиннисини чиқиб, мени олдингидан ҳам кўпроқ яхши кўрсин, деган хаёлга бориб, дафтарни Садиржонга келтириб берди.

Мана, энди Садиржон уни ташлаб кетгандек қорасини кўрсатмай қўйганидан буён Гулхумор яна ўзининг ёввойилигидан изтироб чекканича, юраги сиқиб, ниҳоятда зерика бошлади.

⊙

ШУ КУНЛАРНИНГ бирида уни Кабиров одатдагидек ҳузурига чақиртирди.

У кўргазмани эслатган хонага кириб, юмшоқ курсига ўрнашгач, ҳар қачонгига ўхшаб хонада сипо айланиб юрган бош раҳбар ҳукмфармо намойишда:

— Бошлансин, — деди.

Гулхумор ёзишга тутинди.

«Қатъиян махфий.

Ўртоқ КЕНЖАЕВ АБДУХАЛИЛ ХУДОЙБЕРДИЕВИЧГА.

Қадрли АБДУХАЛИЛ ХУДОЙБЕРДИЕВИЧ!

Бизнинг маҳаллий шароитимиздан келиб чиққан айрим мураккабликларни айтмаганда, умуман, ташкилот ўз фаолиятини кундан-кунга яхшилаб бормоқда. Шахсан Сизнинг оталарча ғамхўрлигингиз ва бутун бошқарманинг ишонч-эътиборини ҳис этиб турибмиз. Қилинган ишлар тўғрисида Сизга яқинда ҳисобот жўнатган эдик. Ҳали жавоб олмадик. Лекин у энди етиб боргандир, деб ўйлаймиз. Янги кўрсатмалар кутамиз.

Телефон орқали шаҳардаги ҳовузлар ва баъзи бир ҳовлилардаги қудуқлар тўғрисида суриштирган эдингиз. Алоқачилар айби билан ташкилотда телефон ишламаётгани учун хат орқали жавоб қайтармоқчиман.

Сиз суриштирган масалада аҳвол қуйидагича:

1. Шаҳарда бир пайтлар ўнга яқин катта-кичик ҳовуз бўлган. Буларнинг асосий қисми турли йиллар давомида тупроқ тортиб, кўмиб ташланган. Ҳозир жаъми иккита ҳовуз қолган. Атроф тошлари нураб, ичи ботқоққа айланиб ётгани, юқумли касал тарқатиш манбаи эканлигидан, буларни ҳам яқин орада йўқотиш керак, деб ўйлайман.

2. Шаҳарнинг Эски қисмидаги ҳовлиларда йигирмадан ортиқ қудуқ бор. Бу сув танқислиги туфайли содир бўлган ҳодисадир. Ёз пайтлари водопроводлар баъзан қуриб қолганида, одамлар қудуқдан фойдаланишади. Лекин қудуқ суви ичишдан кўра кўпроқ, асосан, ҳовлилардаги гулзорларни суғориш учун ишлатилади. Сув муаммоси узил-кесил ҳал қилинишини кутиб ўтирмай, қудуқларни ҳам кўмиш керак, деб ҳисобласангиз, биз дарҳол бажаришга киришамиз.

Тезда жавоб қайтаролмаганим учун маъзур тутасиз.

Салом ва Сизга чексиз ҳурмат билан «Тарих ва Маданият» ташкилотининг бош раҳбари: — И. КАБИРОВ».

Гулхумор хатни ёзиб бўлиб, курсидан қўзғалган эди, бош раҳбар «Бугуноқ кўчиртирилсин! Жўнатилсин!» деб рухсат бериш ўрнига, негадир илк дафъа кўраётгандек, унга бошдан-оёқ разм солиб қаради. Ҳамишагига ўхшамаган бу ҳолатдан — олдин бирон пайт бошлиқ бундай кўзларини йириб тикилмаганидан, Гулхумор саросималаниб, хонадан чиқиб кетишини ҳам, тураверишини ҳам билмай қолди.

— Ўтиринг, — пичирлади Кабиров.

Гулхумор бўшашиб, қайтиб курсига чўкди.

Бировга кўнглида яқинлик сезиб, яхши гаплашгиси келганида Кабиров гулдираган мағрур овози ўзгариб, «билдингизми?» сўзини ингичка товушда «билдийизми?» деб кўп ишлатар, шу сўз баробарида унинг афти-ангорида ҳам бир итоаткорликми, эзилишми акс этарди. Ҳозир ҳам худди шундай бўлди.

— Мен сиз билан анчадан бери чин юракдан гаплашмоқчи эдим, билдийизми? — деди Кабиров Гулхуморнинг рўпарасига келиб ўтирганича. — Мен сизни жуда ҳурмат қиламан. Яхши кўраман... Сиз бу ташкилотга ишга киролмасдингиз, билдийизми? Ташкилот ҳайъати ташқаридан одам келтиришнинг кераги йўқ, деганида мен сизни ўз одамимиз, деб тушунтирдим. Шаҳримиз учун отангизнинг бир вақтлардаги хизматларини инобатга олдим... — Кабиров туйқусдан сўради: — Сўнгги кунларда нега кайфиятингиз йўқ?

— Ўзим, — деди Гулхумор секин.

— Ишдан мамнун эмасмисиз?

— Йўқ, ҳаммаси жойида, — деди Гулхумор.

— Бундан кейин яна ҳам гўзал бўлади... Мен сизга энди ҳеч кимга айтмаган бир-икки дардимни айтмоқчиман, билдийизми? Сизлар ёшсизлар, билмайсизлар. Менинг ёшим олтмишдан ошди, умримда кўрмаган нарсам қолмади... Хўш, менга шаҳардаги мана шу бутун масжид-мадрасалар бузилгани ёқади, деб ўйлайсизми?! Айниқса, ҳовузлар билан қудуқларга кўнглим ачийди. Четдан етти ёт бегоналар, ғайридинлар келиб, бизнинг тарихимиз, маданиятимизга сиғинишади. Биз, шу тупроқнинг боласи, мусулмон фарзандлари — ўзимиз бор нарсани бузамиз, кўмамиз. Нега? Илож

(Давоми 4-бетда).

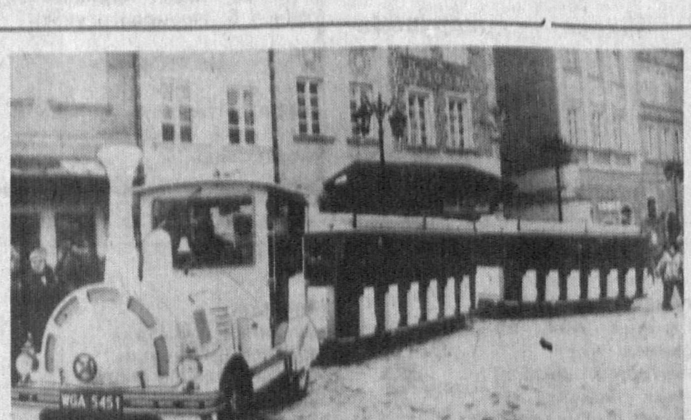

Ҳар тўғрида

60 нафар йўловчига мўлжалланган мана бу мўъжазгина поезд дам олувчилар ва Варшавага ташриф буюрган сайёҳлар учун яратилган. Бундай поездда шаҳар бўйлаб сайр қилиш ором ва завқ бағишлайди.

* * *

АРХАНГЕЛЬСК вилояти. Қадимги Онега шаҳрида халқ усталари ижодига мансуб турли хил намуналар жамланган марказ ташкил қилинган. Булар орасида ёғоч ўймакорлиги билан шуғулланадиган Гаревскийлар оиласига тааллуқли буюмлар харидоргирлиги билан алоҳида ўрин тутади.

СУРАТДА: турли нақшлар солинган патнис.

МИНГ БИР ҚИЁФА

(Романдан парча)

(Давоми. Бошланиши 3-бетда).

йўқ, билдиййзми?! Бизга шундай кўрсатма берилган. Йўналиш шу... Биздан юқорида катта-катта корчалонлар, девдай одамлар бор. Қўғирчоқбозга ўхшаб, ип ўшаларнинг қўлида, бизни фақат ўйнатишади... Хўш, улар ичларида худога ишонишмайдими, қўрқишмайдими?! Ишонишади, қўрқишади. Лекин нафс балоси уларнинг тинчи-оромини ўғирлаган. Устунлик қилади! Улар, халқ ўзининг тарихини, маданиятини билмасин, бунинг устига, шароитдан қийналиб, кўз очишга имкон топмасин, деб халқни қулликда сақлаш учун шундай қилишади! Бизнинг қўлимиз билан шаҳарни вайронага айлантириб, ўзлари эски шаклда нимадир қуриб ҳам қўйишади. Улар ҳозирги энг ҳашаматли масжид ҳам минг йиллик обида бўлолмаслигини яхши билишади. Бизни ёмон кўрган халқ улардан норозиликкача бормасин, ҳамма ишнинг бошида уларнинг туришганини тушунмай, чалғисин, деб шундай қилишади! Халқни қул ҳолига солиб, аслида, улар, масалан, юз минг сўм топишган бўлса, минг сўмини сарфлашади, холос. Бу — битта шаҳарни емириб, юзлаб одамни ўлдириб, тўртта кишига ёрлиқ топширишдай гап! Лекин шўрлик халқ кўпинча бунинг фаҳмига етмайди! Улар бўлса, одамлардан ташқари, шу баҳонада худонинг ҳам кўнглини олгилари келади... Дунёда шунақа гаплар бор, билдиййзми?! Хўш, мен нима учун буларни сизга айтяпман?! Тушунгандирсиз?!

— Йўқ, — деди Гулхумор секин. — Дадам учунми?

— Албатта, отангиз бир пайтлар дўстим бўлгани, сизга ишонганим учун... Лекин фақат шунинг учун, деб ўйламанг, билдиййзми? Сизлар ёшсизлар, биз сизларга ҳаёт ҳақида бўлган нарсани — тўғрисини яширмасдан, бўяб-бежамасдан етказишимиз керак... Ҳаёт жуда мураккаб. Унинг минг йиллик аёвсиз қонунлари бор, бўйсунмай бўлмайди. Биз ўзимизни онгли равишда шу ишга қурбон қилган одамлармиз. Лекин сизлар, косам оқарсин, десанглар, биздан ҳам ўтказиб, юзинг-кўзинг демай, фидойилик кўрсатишга мажбурсизлар... Менинг қўлимда олдинги ой жўнатилган бир хат турибди. Биз ҳали жавоб қайтармадик. Аёлларни раҳбарликка тортиш тўғрисида! Мен кўп ўйладим. Ниҳоят, сизга келиб тўхталдим. Яқинда ҳайъат мажлиси чақирамиз. Ботир Оппоқовнинг ўрнига сиз менинг биринчи ўринбосарим бўласиз...

Гулхумор ишнинг бундай тус олишини кутмаган эди. Бехос ҳаяжонланиб кетганидан, юраги қинидан чиқаёзди.

Аммо шу аснода нозик жуссали Ботир Оппоқовнинг хасталарники сингари рангпар, заҳил қиёфаси унинг кўз олдига келди.

— Раҳмат, Ибодулла Шарипович, мен ишончингизни оқлайман, — деди Гулхумор секин. — Фақат Оппоқов... бир оз ноқулай...

— Сиз буни ўйламанг, билдиййзми? — деди Кабиров. — Биз Оппоқовни ҳайдаётганимиз йўқ, сизнинг ўрнингизда хатлар бўлимини бошқаради. Ўринбосарликни эплолмаяпди. Соғлиги ҳам яхши эмас. Қолаверса, унинг ҳар куни қаёқдаги ашулаларни айтиб юриши жонга тегди...

Гулхумор эслади: Ботир Оппоқовнинг шунақа одати бор. Кўпинча бир оғиз ҳам гапирмайди. Нимадир дейиш ўрнига доим қайсидир ашуладан бир сатрими, ярим сатриними айтиб юради. Масалан, ошхонага овқатлангани кирганида ҳам «Тўхтанг, менга навбат!» дейди. Бирон иш билан хонаси эшигини очсангиз, «Бизга салом айлаб келинг!» деб ўрнидан туради. Унинг ўзи иш юзасидан бировга учраганида, албатта «Ҳар дам сени кўргим келур!» деб қўяди... Ким билсин, Оппоқовнинг бу иши ҳаммадан бир хил ашула айтишни талаб қилган ташкилотнинг фаолиятига қарши исёнми? Санъатга чинакам қизиқишми? Шунчаки телбаликми? Тушуниш қийин...

— Мен сизга яна бир нарсани тушунтиришим керак, — Гулхуморнинг хаёлини бўлиб деди Кабиров. У ўрнидан туриб, хонада айлана бошлади. — Абдухалил Худойбердиевич менга ўхшаганлар учун ота! Лекин ташкилотдагилар учун ота — менман! Эҳтимол, кимдир сизни ёқтириб, сиз кимнидир ёқтирарсиз. Мен қарши эмасман. Бундан қатъи назар, сиз менинг ўз қизим бўлишингизга тўғри келади. Хоҳласам тиззамда ўтирғизиб эркалайман. Хоҳласам, орқангизга тушираман. Чидайсиз... — Кабиров Гулхуморга яқинлашиб, уни қучди. Елкасини сийпалади. Кейин, бетидан чўлп этиб ўпди. Ниҳоят, узоқлашиб, қатъий буюрди: — Хат бугуноқ жўнатилсин! Бугундан қолдирилмасин!..

◎

ТАШКИЛОТ ҳайъатининг мажлиси роппа-роса олти соат давом этди. Мажлисларда бир-бирини хуноб қилиб, бир-бирига калла ташлаш бу ерда аввалдан одат эди. Ҳамма ҳаммомга тушгандек, жиққа терга ботмагунича арзимаган масала устида ҳам тортишаверишарди. Арзийдиган масала чиққанда, айниқса, улар ваҳшийлашиб кетишар, уларни тўхтатиб бўлмас эди.

Мажлисда аёлларни раҳбарликка тортиш тўғрисидаги бошқармадан келган хат ўқиб — муҳокама қилинди. Кабиров ҳукмфармо намойишда тўппа-тўғри Гулхуморнинг номини тилга олди. Бироқ бу ташкилотда у қанчалик ота бўлмасин, ҳозир ҳеч ким унинг таклифини ҳаттоки эшитгиси ҳам келмади. Бошқа пайтларда, албатта, одамлар бош раҳбарга қўрқа-писа, боладек муте кўз ташлашар, тик қарашга истиҳола қилишарди. Бугун эса... уларнинг занжири бўшатилган; бемалол гапиришлари мумкин... ҳайъат дегани шу эди!

Кўпчилик кўчадан ташкилотга суқилиб кирган Гулхуморнинг шунисига шукр қилмай, нега биринчи ўринбосар бўлиши кераклигига тушунолмаганидан асабийлашарди. Шундайлар Гулхуморни ҳам, Кабировни ҳам бўғиб ташлашга тайёр эканлигини яширолмай, бақириб ўрнидан туриб кетарди. Одатда, аёллар эркакларга нисбатан дардлари ичида, муғомбирроқ бўлишади. Мукамбар деган аёл Кабировнинг рўпарасига бориб, ҳадеб тиржайиб, ўз фикрини уқдиришга уринарди:

— Мени раҳбарликка кўзим учаётгани йўқ. Бошимга ураманми! Мажбур қилсанглар ҳам ўтмайман. Лекин нима учун Гулхумор?!

Ташкилотдаги хизматчилар орасида Ботир Оппоқов, умуман, ёмон одам эмас экан. Муҳокама қилинаётган масаланинг бир томони ўзига тегишли эканлигини ҳам унутгандек, у ҳаммадан четда, тўполонга аралашмай, қайсидир ашулалардан бир сатри-ярим сатрини минғирлаб айтиб ўтирарди:

— Жон қизлар, жонон қизлар. Қўлда раъноси билан...

Можаро кучайиб, одам шаънига ҳақорат даражасига етганида, Гулхумор икки-уч марта «эй кўтар аравангни!» деб қўл силтаганча, йиғлаб хонадан чиқиб кетгиси келди. Аммо Кабировнинг осойишталиги унга далда берди. Бундан ташқари, нега оғзимдаги нонимни бировга тутқазар эканман, деб ўйлади. Тишини-тишга босиб, иш нима билан тугашини кутишга қарор қилди.

Роппа-роса олти соат ур-йиқит бўлганидан кейин, бутун мажлис давомида тўрда қимир этмай ўтирган Кабиров ниҳоят ўрнидан турди. Кўксини мағрур кўтарди. Бу унинг, сенларга ажратилган чулдираш муҳлати тугади, энди қайтиб жиловни қандай тортишимга қараб туринглар, дегани эди. Хона сув қуйгандек жимжит бўлиб қолди.

Бош раҳбар ёш болага ҳам кўриниб турган ёлғон важкорсон ишлатди.

— Биродарлар, — деди у, — Гулхумор Ҳамроевнани сизларга мен айтдим, лекин бу таклиф Абдухалил Худойбердиевичдан чиқди! Гулхумор Ҳамроевна арзийди. Ташқаридан келган бўлса ҳам, бу қиз умрини шу ташкилотга бағишламоқчи экан, суюниш керак. Ҳаммамиз ҳам вақтида ташқаридан келганмиз! Қолаверса, бу қизимнинг кўриниши бор. Ақлли. Самимий. Бундан яхши раҳбарни қаёқдан топасанлар?!

Даврадагилар битта қолмай қарсак чалиб юборишди.

Кабировнинг котибаси олдиндан машинкада кўчириб қўйилган қарорни ўқиб берди.

Шу билан, ташкилот ҳайъатининг мажлиси тугади.

Мажлис тугагани заҳоти, гўёки бир лаҳза бурун ҳеч ким норозиланиб, ҳеч ким бўғилиб-бақирмагандек, барча Гулхуморни ўраб олишиб, навбат билан қўлини қисганча, уни табриклашга тушишди. Буниси майли. Уни дарров ҳаммалари Опа деб атай бошлашди.

Каттароқ мансабда ишлаш яхши экан. Еттинчи қаватдаги хонадан тўққизинчи қаватдаги хонага кўчиш кўз очиб-юмгунча ҳал бўлди. Беш-олтита хизматчилар бировнинг буйруғини кутиб ҳам ўтирмай, Гулхуморга тегишли нарсаларни қоқиб, ювиб-артиб, у эгаллаган хонага келтириб жойлаштиришди. Оппоқовга тегишли нарсаларни эса Гулхуморнинг олдинги хонасига элтиб ташлашди.

(Охири. Бошланиши рўзноманинг ўтган сонида).

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

МАДАНИЯТ ВА УМУМИНСОНИЙ ҚАДРИЯТЛАР ХАЛҚ АКАДЕМИЯСИ
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ЎЗБЕКИСТОН ТЕАТР АРБОБЛАРИ УЮШМАСИ
МАДАНИЯТ ВАЗИРЛИГИ

1992 ЙИЛ 26 МАРТДАН 4 АПРЕЛГАЧА

«НАВРЎЗ—92»

ЎЗБЕКИСТОН, ТУРКМАНИСТОН, ҚИРҒИЗИСТОН, ҚОЗОҒИСТОН, ТОЖИКИСТОН

ТЕАТРЛАРИ АНЖУМАНИ ЎТКАЗИЛАДИ

26 март соат 18.00 да — Анжуман қатнашчилари ва меҳмонлари учун.
Тошкент Рус ёш томошабинлар театри

П. Шеффер. «ЭҚВУС»

27 март соат 17.00 да — «Наврўз-90» анжуманида ғолиб деб топилган спектакль.
«Ахорун» театри (Тожикистон)
«ЙЎҚОЛГАН ЮСУФ ХОНООНГА ҚАЙТАДИ»
(Ҳамза номли театр биносида)

28 март соат 14.00 да Ҳамза номидаги Ўзбек Давлат академик драма театри.
Т. Минуллин. «Алла».

28 март соат 18.00 да — Халқ артисти Бернора Қориева «АЖОЙИБ РАҚС ЛАҲЗАЛАРИ...»га таклиф этади.
(Навоий номли Ўзбек Давлат катта академик театри биносида)

29 март соат 18.00 да — Танлов спектакли.
Туркманистон Давлат ёшлар тажриба театри
«ДЭЛИ ДОМРУЛ»
«ДАЛИ ДУМБИЛ»
(Муқимий номли театр биносида)

Соат 20.30 да — Анжуман қатнашчилари ва меҳмонлари учун
«Илҳом» театр-студияси
А. Шипенко. «МЕНИНГ ОҚ МЕРСЕДЕСИМ».

30 март соат 18.00 да — Танлов спектакли.
Лоҳутий номли Тожикистон академик драма театри
Н. Абдуллаев. «ЧОЛНИНГ ЭРТАКЛАРИ»
(«Мен — қотилман»)
(Ҳамза номли театр биносида)

31 март соат 16.00 да — Танлов спектакли.

А. Ҳидоятов номли Ўзбек давлат драма театри

А. Навоий. «ИСКАНДАР»

18.00 да — Танлов спектакли.
М. Авезов номли Қозоғистон Академик драма театри

Ч. Айтматов. «АСРГА ТАТИГУЛИК КУН»
(Ҳамза номли театр биносида)

20.30 да — Анжуман қатнашчилари ва меҳмонлари учун
«Илҳом» театр-студияси

«ҚЛОМАДЕУС»

1 апрель соат 15.00 да — Анжуман қатнашчилари ва меҳмонлари учун
Тошкент Рус ёш томошабинлар театри
Мольер. «ЗЎРАКИ ТАБИБ».

18.00 да — Танлов спектакли.
Қирғизистон Академик драма театри
Д. Содиқов. «АЙКУЛ МАНАС»
(«БУЮК ҚАЛБ МАНАС»)
Эпик фожиа
(Ҳамза номли театр биносида)

2 апрель соат 15.00 да — Анжуман қатнашчилари ва меҳмонлари учун
Бухоро қўғирчоқ театри
«ЧОДИР ЖАМОЛ»
(Республика қўғирчоқ театри биносида)

18.00 да — Танлов спектакли.
Ю. Шакаржонов номидаги Фарғона вилоят мусиқали драма ва комедия театри
Ҳамза. «ТОШКЕНТГА САЁҲАТ»
(А. Ҳидоятов номли театр биносида)

20.30 да — Анжуман меҳмони.
Литейнаядаги театр (Санкт-Петербург)
ҲАЖВЛАР ЁКИ ЯНГИ ЎРТА АСР ФРАНЦУЗ ЛАТИФАЛАРИ
(Тошкент Рус ёш томошабинлар театри биносида)

3 апрель соат 15.00 да — Анжуман меҳмони
Литейнаядаги театр (Санкт-Петербург)
Мольер. «ХАСИС»
(Ҳамза номли театр биносида)

«Наврўз-92» анжумани раҳбарияти — Ҳамза кўчаси, 51-уй.

Маълумотлар олиш учун телефон: 33-41-85.

БИККС

ЯХШИ ЖИҲОЗЛАНГАН ХИЗМАТ ХОНАСИ - ФИРМАНГИЗ ҚИЁФАСИ
ЯХШИ ЖИҲОЗЛАНГАН ХИЗМАТ ХОНАСИ - АЪЛО КАЙФИЯТ, АЪЛО БИЗНЕС ДЕМАКДИР

Агар сиз хизмат хонангизга қаҳвахона ёки концерт залингизга замонавий ва ўзига хос қиёфа бағишламоқчи бўлсангиз "БИККС-АЛИНА" уюшмаси

СИЗГА ЁРДАМ БЕРАДИ.

Биз турли-туман манзарали пардозлаш материалларидан қуйидагиларни таклиф қиламиз:

темир ва чарм билан пардозланган девор панеллари;
тилларанг ва оқ тусли алюминийдан турли бадиий услубларда ясалган осма шиплар;
ўзига хос шаклдаги шамчироқлар. Улар девор ва шипларнинг металл безаклари билан яхши уйғунлашиб кетади, хона ўзига хос ёритилади.

Маҳсулотларимиз енгил йиғилади, улардан фойдаланиш осон, узоқ вақт хизмат қилади.

Ўз уйим ўлан тушагим, дейишади. Аминмизки, "БИККС-АЛИНА" фирмасининг жиҳозлари билан безатилган хоналар сизга ғоят ҳузур бағишлайди.

Манзилимиз: Тошкент-146, Зебо Шамсуддинова кўчаси, 2-боши берк кўча.
Тошкентдаги телефонлар: 91-31-08, 98-64-53, 68-70-35
Тошкентдаги телефакс 8(3712) 904197.

"БИККС-АЛИНА" УЮШМАСИ.
"САРБОН" ЎЗБЕКИСТОН РЕКЛАМА АГЕНТЛИГИ.

23-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
ҚУЙИДАГИ ИХТИСОСЛАР БЎЙИЧА

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

3-класс трамвай вагонлари ҳайдовчиси (ўқиш муддати — 5 ой);

3-класс троллейбус машиналари ҳайдовчиси (ўқиш муддати — 6 ой);

трамвай вагонлари ва троллейбусларнинг ҳаракатдаги состав электр ускуналарини таъмирловчи электрчи-чилангар (ўқиш муддати — 6 ой).

Совет Армияси сафларидан заҳирага бўшатилган шахслар, шунингдек, 20 ва ундан катта ёшдаги қизлар қабул қилинадилар.

Ўқишга қабул қилинганларга ойига 379 сўм миқдорида стипендия, йўловчиларни ташиш машиналарида ва трамвай вагонларида малака синовини ўташ пайтида ўқувчиларга стипендия ва 3-класс ҳайдовчиси маошининг 90 фоизи берилади, бу эса ойига 579—708 сўм демакдир.

Бошқа шаҳардан келганларга ётоқхонадан жой берилади ва улар шаҳарга қайд қилинадилар ҳамда Тошкент шаҳридаги трамвай ва троллейбусларда бепул юриш ҳуқуқидан фойдаланадилар.

Машғулотлар — ҳар ойнинг 5, 10, 15, 20, 25 кунларида бошланади.

Билим юрти қошида «В» тоифасидаги автотранспорт воситаларининг ҳайдовчиларини тайёрлаш курслари ишлаб турибди.

Ўқиш муддати — 3,5 ой. Машғулотлар ўқув гуруҳларининг тўлишига қараб бошланади.

Маълумотлар олиш учун қуйидаги манзилга мурожаат қилинсин: Куйбишев райони, Темур Малик кўчаси, 3 «а» уй (17 «э», 83, 112-автобуслар; 6, 22, 13-трамвайлар; 9, 18-троллейбусларнинг «Красновосточное» депоси» бекати).

Телефон: 63-38-93.

"БАХТ"
ХЎЖАЛИК ҲИСОБИДАГИ ТРАНСПОРТ АГЕНТЛИГИ

- тўй-ҳашамларга транспорт хизматини кўрсатади;
- МДҲ шаҳарларидаги меҳмонхоналарда ўринларни банд қилади;
- саёҳат йўлланмаларини сотади.

шунингдек:
- автомобилларнинг эҳтиёт қисмларини сотади ва ўрнатиб беради;
- пойабзалларни тикади.

Сиз бизда Ўзбекистон бўйича қатновчи шаҳарлараро автобус йўналишларига чипталар сотиб олишингиз ҳам мумкин.

БИЗ ЎЗ МИЖОЗЛАРИМИЗГА ЮКСАК ЭЪТИБОР БИЛАН ВА АРЗОН БАҲОЛАРДА ХИЗМАТ КЎРСАТАМИЗ

Сизларни қуйидаги манзилда кутамиз: Тошкент ш., Марказ -13, А.Қодирий, 35.
Боғланиш телефонлари: 41-80-23; 41-80-27; 41-80-12; 41-80-15.

"ЭРА" реклама агентлиги

Тошкент шаҳар ҳокимлиги халқ таълими бошқармаси

42-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

ЭЛЕКТР-газ пайвандчи ихтисоси бўйича

Армия сафида ҳарбий хизматни ўтаб келган йигитларни

ЎҚИШГА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Ўқиш муддати — 6 ой бўлиб, ҳар ойда 117 сўм стипендия ва меҳнат амалиёти вақтида ойлик маошларининг 50 фоизи берилади.

Ўқиш муддати меҳнат фаолиятига қўшилади.

ҚИРУВЧИЛАР ҚУЙИДАГИ ҲУЖЖАТЛАРНИ ТОПШИРАДИЛАР: ариза, маълумоти тўғрисида гувоҳнома, паспорт.

БИЗНИНГ МАНЗИЛГОҲ: 700084, Тошкент шаҳри, Ж. Обидова кўчаси, 70-уй (9, 24, 44, 51, 60, 72, 156, 165-автобуслар; 2, 16, 22, 25, 28, 29-трамвайларнинг «Ғалаба хиёбони» бекати).

МАШҒУЛОТЛАР 15 АПРЕЛДАН БОШЛАНАДИ.

ҲАШАМАТЛИ МУҲРЛАР ВА ШТАМПЛАР

Мустаҳкам сифатли исталган тилда исталган мураккабликда сиз танлаган йўсинда жиҳозланган ҳуқуқий жиҳатдан қонуний

ТОШКЕНТ "ФАЙЗ Лтд."
700003 Тошкент
Байналмилал кўчаси, 2-уй
Мулоқот телефонлари,
45=45=56
45=43=56

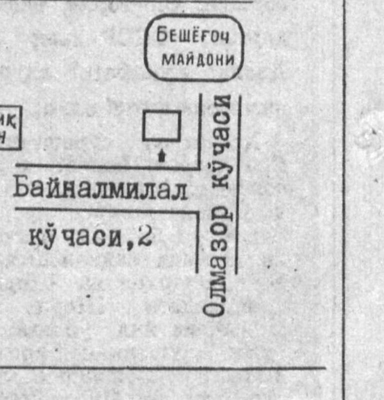

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — **25/III да Мирзо Улуғбек, 26/III да Афандининг беш хотини.**

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУСИҚАЛИ ТЕАТРИДА — **25/III да Фарҳод ва Ширин, 26/III да Ака-ука совчилар, 27/III да Анқовлар чайқови, 28/III да Куёвлар конкурси.**

КИНО

25—26 МАРТДА

Алишер Навоий номидаги «Санъат саройи» — «ҚОНУНДАН ҲАМ ЮҚОРИ» (11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00). «ЖАНОБ КУЁВ» (10.00, 13.00, 16.00, 19.00, **кичик зал).**

Фурқат — «УЧ ҒАЗАБЛАНГАН ЭРКАК» (11.00, 14.00, 17.00, 20.00).

Нукус — «УЧ ҒАЗАБЛАНГАН ЭРКАК» (10.30, 13.30, 16.30, 19.30).

Тошсовет — «ЎЛИМГА МАҲКУМ ЭТИЛГАН» (11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 20.40).

Дўстлик — «ҚУРОЛ ТАНЛАШ» (ҳар соатларда).

Москва — «ҚУРОЛ ТАНЛАШ» (11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 20.40).

ТАШКИЛОТЛАР, ҚЎШМА КОРХОНАЛАР ВА ШИРКАТЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академиясининг автокорхонаси ЗИЛ—130, ГАЗ—66, ГАЗ—52, УКАЗ—452 автомашиналарининг соатбай хизмат қилиши учун

ШАРТНОМА ТУЗАДИ.

Баҳоси — шартномавий.

МАНЗИЛИМИЗ: Тошкент шаҳри, Куйбишев ноҳияси, Академиклар шаҳарчаси.

КОРХОНАЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ВА ХУСУСИЙ ШАХСЛАР

ДИҚҚАТИГА!

«ТАШГИПРОГОР» лойиҳа илмгоҳи лойиҳачиларга чизма (лойиҳа)ларни бажаришда шахсий компьютердан фойдаланишни ўргатади.

Компьютерлар жаҳонга машҳур АИТОСАД чизма тартибига киради.

Маълумотлар олиш учун телефонлар. 42-22-68, 42-24-97.

«КОНСТРУКТОР» ИЛМИЙ-ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ БОСМАХОНАСИ

буюртмачилардан ҳар қандай босма: таклифнома, табрикнома, муқовалаб бериш, авторефератлар тайёрлаш, исм, фамилияларни кўрсатиб ён дафтарчалар ясаш ва бошқа ишларни бажариб бериш юзасидан

БУЮРТМАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Тимирязев кўчаси, 33-уй. Телефон: 34-20-46.

ДИҚҚАТ!

Акмал Икромов ноҳиясидаги Ҳамкор кўчасидан канализация ўтказилиши муносабати билан 46-автобус, 14-маршрут таксиларининг ҳаракат йўналиши шу йил апрель ойи мобайнида 2-Хондамир тор кўчаси ва Муаллим кўчалари орқали амалга оширилади.

Киров ноҳия улгуржи-чакана мева-сабзавот савдо корхонаси жамоатчилиги шаҳар бирлашмасининг бош мутахассиси Н. Носировга ўғли ва вилоят бирлашмаси раиси Б. Носировга укаси

МУХТОРнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Муҳаррир Эркин ЭРНАЗАРОВ

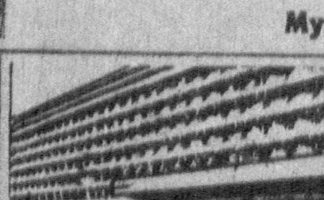

МУАССИСЛАР: Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши ва «Тошкент оқшоми» журналистларининг жамоаси

Тошкент оқшоми

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000. ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.

Шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек тилида чиқади.

ТЕЛЕФОНЛАР: қабулхона — 32-53-76, хатлар — 33-29-70, 32-53-79; эълон ва тижорат хабарларини жойлаштириш масалалари бўйича — 33-81-42, 32-55-34, 33-56-67.

Эълонлар ва тижорат хабарлари аниқ ва тўғрилиги учун жавобгарлик уларни берган ташкилот ва шахслар зиммасидадир.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концерни. 700000, ГСП, Тошкент, «Правда» рўзномаси кўчаси, 41.

◎ 33.654 нусхада чоп этилади ◎ Нашр кўрсаткичи 64696. ◎ Буюртма № Г—20 ◎ Босмага бериш вақти 11.30. ◎ Босмага берилди. 11.30. ◎ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10